

GUVERNUL ROMÂNIEI

PROGRAMUL DE CONVERGENȚĂ

2015-2018

- Aprilie 2015 -

CUPRINS

INTRODUCERE	4
1. CADRUL GENERAL AL POLITICII ECONOMICE	6
1.1. CONTEXTUL GENERAL AL POLITICII ECONOMICE.....	6
1.2. POLITICA MONETARĂ ȘI A CURSULUI DE SCHIMB	7
2. PERSPECTIVE ECONOMICE	10
2.1. ECONOMIA LA NIVEL GLOBAL / IPOTEZE TEHNICE	10
2.2. EVOLUȚII CICLICE ȘI PERSPECTIVE ACTUALE.....	12
2.3. SCENARIUL PE TERMEN MEDIU	14
2.4. BALANȚE SECTORIALE	16
2.5. SCENARIUL MACROECONOMIC PE TERMEN MEDIU ÎN CONDIȚIILE IMPLEMENTĂRII NOULUI COD FISCAL	17
3. SOLDUL BUGETULUI GENERAL CONSOLIDAT ȘI AL DATORIEI	20
3.1. STRATEGIA DE POLITICI	20
3.2. POLITICA BUGETARĂ ÎN ANUL 2015.....	20
3.3. PERSPECTIVELE BUGETARE PE TERMEN MEDIU	24
3.4. IMPACTUL ADERĂRII LA UE ASUPRA FINANȚELOR PUBLICE	28
3.4.1. ALOCĂRILE DIN BUGETUL UNIUNII EUROPENE – CFM 2007-2013.....	28
3.4.2. POZIȚIA FINANCIARĂ NETĂ A ROMÂNIEI ÎN RELAȚIA CU BUGETUL UE (2007-2015)	30
3.4.3. ALOCĂRILE DIN BUGETUL UNIUNII EUROPENE – CFM 2014-2020.....	31
3.5. EVOLUȚIILE ȘI NIVELUL DATORIEI GUVERNAMENTALE.....	32
3.6. IMPACTUL PROIECTULUI DE COD FISCAL ASUPRA BALANȚEI GUVERNAMENTALE.....	36
3.7. CLAUZA PENTRU REFORME STRUCTURALE	42
4. ANALIZA DE SENZITIVITATE ȘI COMPARAȚIA CU VARIANTA PRECEDENTĂ A PROGRAMULUI DE CONVERGENȚĂ	46
4.1. RISCURI	46
4.2. SENZITIVITATEA DATORIEI PUBLICE.....	47
4.3. COMPARAREA CU VARIANTA PRECEDENTĂ A PROGRAMULUI DE CONVERGENȚĂ.....	49
5. SUSTENABILITATEA PE TERMEN LUNG A FINANȚELOR PUBLICE	50
6. CALITATEA FINANȚELOR PUBLICE	53
6.1. VENITURILE BUGETARE	53
6.2. CHELTUIELILE BUGETARE.....	55
7. CARACTERISTICILE INSTITUȚIONALE ALE FINANȚELOR PUBLICE	56
7.1. REGULI FISCALE	56
ANEXE	60

LISTA TABELELOR

TABEL 1 - RITMUL MEDIU ANUAL DE CREȘTERE A PIB ÎN PERIOADA 2009 – 2014 (%)	5
TABEL 2 - PERSPECTIVE PRIVIND PIB PE LOCUITOR LA PCS	5
TABEL 3 - CONTRIBUȚIA FACTORILOR LA CREȘTEREA PIB POTENȚIAL	14
TABEL 4 - COMPONENTELE PIB	15
TABEL 5 - COMPONENTELE PIB – SCENARIUL ALTERNATIV	17
TABEL 6 - EVOLUȚIA PIEȚEI FORȚEI DE MUNCĂ	18
TABEL 7 - BALANȚE SECTORIALE	18
TABEL 8 - CONTRIBUȚIA FACTORILOR LA CREȘTEREA PIB POTENȚIAL - SCENARIUL ALTERNATIV	19
TABEL 9 - EVOLUȚIE DEFICITE BUGETARE	20
TABEL 10 - IMPACTUL MĂSURII DE EXTINDERE A COTEI REDUSE DE TVA DE 9%	21
TABEL 11 - ESTIMĂRI EVOLUȚIE BUGET GENERAL CONSOLIDAT	24
TABEL 12 - BALANȚA FINANCIARĂ NETĂ A ROMÂNIEI ÎN RELAȚIA CU UNIUNEA EUROPEANĂ PENTRU CFM 2007-2013	30
TABEL 13 - COD FISCAL	38
TABEL 14 - INDICATORI DEMOGRAFICI	52
TABEL 15 - PROGNOZA PE TERMEN LUNG A CHELTUIELILOR CU PENSILE	53

LISTA GRAFICELOR

GRAFIC 1 - CONTRIBUȚII LA CREȘTEREA REALĂ A PIB	12
GRAFIC 2 - POZIȚIA BUGETARĂ CONSOLIDATĂ (ESA 2010, %PIB)	24
GRAFIC 3 - RANDAMENTELE TITLURILOR DE STAT PE PIAȚA PRIMARĂ	33
GRAFIC 4 - DATORIA GUVERNAMENTALĂ BRUTĂ CONFORM METODOLOGIEI UE	35
GRAFIC 5 - DATORIA GUVERNAMENTALĂ CONFORM METODOLOGIEI UE	35
GRAFIC 6 - FACTORI DE INFLUENȚĂ ASUPRA DATORIEI GUVERNAMENTALE	48
GRAFIC 7 - FACTORII DE INFLUENȚĂ ASUPRA PLĂȚILOR DE DOBÂNDĂ	48
GRAFIC 8 - COMPARAȚIE ÎNTRE PROGNOZELE CREȘTERII PIB	49
GRAFIC 9 - COMPARAȚIE ÎNTRE PROGNOZELE CREȘTERII FBCF	49
GRAFIC 10 - COMPARAȚIE ÎNTRE PROGNOZELE CREȘTERII CONSUMULUI PRIVAT	50
GRAFIC 11 - COMPARAȚIE ÎNTRE CONTRIBUȚIILE EXPORTULUI NET LA CREȘTEREA PIB	50
GRAFIC 12 - STRUCTURA POPULAȚIEI: 2013-2060	51
GRAFIC 13 - EVOLUȚIA POPULAȚIEI	52

INTRODUCERE

Ediția din 2015 a Programului de convergență pentru perioada 2015 - 2018 a fost elaborată pe baza Regulamentului (CE) Nr. 1466/1997 al Consiliului privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice, așa cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1055/2005 al Consiliului și Regulamentul (UE) nr. 1175/2011 al Parlamentului European și al Consiliului.

Programul de Convergență este realizat ținând cont de *Codul de conduită referitor la Specificațiile privind Implementarea Pactului de Stabilitate și Creștere și la Liniile orientative pentru formatul și conținutul Programelor de Stabilitate și de Convergență* din 3 septembrie 2012.

Transmiterea de către statele membre și evaluarea de către CE a Programului de Convergență reprezintă o componentă a „Semestrului European” care privește întărirea coordonării politicilor economice, structurale și bugetare. Semestrul european este instrumentul principal pentru Strategia Europa 2020, instrumentul preventiv al Pactului de stabilitate și creștere (amendat prin intrarea în vigoare, în data de 13 decembrie 2011, a pachetului de 6 acte comunitare) și Procedurii de dezechilibre macroeconomice.

România a realizat în anul 2014 un deficit structural al Bugetului General Consolidat de 1,0% din PIB, ceea ce corespunde prevederilor Tratatului privind Stabilitatea, Coordonarea și Guvernanța în cadrul Uniunii Economice și Monetare de încadrare în obiectivul bugetar pe termen mediu (OTM).

Continuarea procesului de reforme în special al celui de consolidare fiscală, în baza acordului de finanțare de tip preventiv încheiat cu UE, FMI și BM este de natură să confere coerența politicilor macroeconomice și financiare, contribuind la consolidarea încrederii investitorilor și menținerea stabilității macroeconomice și fiscale.

Pe termen mediu, obiectivul specific al politicii bugetare este reprezentat de menținerea în continuare a deficitului bugetar ce corespunde Tratatului privind Stabilitatea, Coordonarea și Guvernanța în cadrul Uniunii Economice și Monetare. Țintele planificate sunt de 1,45% din PIB în 2015, sumă care include un ajustor de 0,25 puncte procentuale din PIB pentru cofinanțarea proiectelor susținute din fonduri europene, iar pentru perioada 2016-2018 deficit sub 1,2% din PIB (conform metodologiei ESA).

În Analiza anuală a creșterii pentru anul 2015, Comisia Europeană a identificat investițiile, reformele structurale și responsabilitatea bugetară ca fiind elemente esențiale ale strategiei de politică economică a Uniunii Europene pentru a crea locuri de muncă și creștere economică. În aceste condiții, România intenționează să solicite activarea “clauzei de reformă structurală” ceea ce implică o abatere temporară a deficitului bugetar de 0,5 pp din P.I.B.

România realizează demersurile pentru participarea la Fondul Unic de Rezoluție și va întreprinde pașii necesari în vederea aderării la pilonii Uniunii Bancare. În paralel, progresele economice importante realizate pe parcursul anului 2014 și estimările privind menținerea

acestei tendințe și în anii următori permit un orizont de timp mediu necesar îndeplinirii criteriilor de convergență nominală și apropierea de convergență reală.

Guvernului României își păstrează angajamentul din Programul anterior de convergență de adoptare a monedei euro începând de la data de 1 ianuarie 2019.

Din punct de vedere al convergenței reale, evaluată prin decalajele față de media europeană a produsului intern brut pe locuitor exprimat prin puterea de cumpărare standard (PCS), România a progresat semnificativ în ultimii doi ani, situându-se în prezent la circa 55% față de media UE-28, comparativ cu 54,5% în 2013 și 52,8% în 2012.

De altfel, procesul de convergență reală a economiei românești a continuat și în anii de criză, ritmul PIB-ului pe locuitor fiind pe întreaga perioadă 2009 – 2013 cu peste 2 puncte procentuale peste cel de pe ansamblul Uniunii Europene.

Tabel 1 - Ritmul mediu anual de creștere a PIB în perioada 2009 – 2014 (%)

	UE28	Romania
Creșterea reală	0,0	-0,1
Deflator	1,1	4,1
Creșterea nominală	1,1	4,1
Creștere PIB pe locuitor la PCS (2009-2013) (Puterea de cumpărare standard)	0,5	3,0

Sursa: Eurostat și Comisia Națională de Prognoză

Experiența noilor state membre care au aderat la moneda euro evidențiază că un astfel de obiectiv este realist în măsura în care raportul față de media UE a produsului intern brut pe locuitor depășește 60%.

În concordanță cu evoluțiile economice explicitate în acest Program, convergența reală a României va ajunge în anul 2018 la circa 65%, existând perspectiva ca la orizontul anului 2020 produsul intern brut pe locuitor la PCS din România să reprezinte 71% din media europeană.

Tabel 2 - Perspective privind PIB pe locuitor la PCS

	2013	2018	2020
PIB pe locuitor la PCS	14.500	18.900	21.100
- % din media UE-28	54,5	65,5	71,0

Sursa: Eurostat și Comisia Națională de Prognoză

1. CADRUL GENERAL AL POLITICII ECONOMICE

1.1. CONTEXTUL GENERAL AL POLITICII ECONOMICE

În conformitate cu Programul de Guvernare, cu luarea în considerare a obiectivelor prevăzute în Strategia Europa 2020, Acordul preventiv cu UE și FMI și Tratatul privind stabilitatea, coordonarea și guvernarea în cadrul uniunii economice și monetare, strategia economică pe termen mediu a Guvernului este orientată către promovarea competitivității și ocupării forței de muncă, consolidarea finanțelor publice și a stabilității financiare, continuarea implementării reformelor structurale, creșterea atragerii fondurilor europene și asigurarea coerenței mixului de politici economice. Strategia și politica economică sunt întemeiate pe principiul echilibrului între politicile de consolidare fiscală, susținerea mediului economic și protecția și solidaritatea socială.

România a înregistrat în ultimii ani progrese considerabile în direcția reducerii dezechilibrelor macroeconomice și refacerii unui spațiu de manevră fiscală și financiară, care împreună cu politicile monetare și reformele structurale implementate sau în curs de implementare, au contribuit la menținerea stabilității macroeconomice și financiare.

În perioada 2009 – 2011, România a înregistrat cele mai mari deficite bugetare ca urmare a consecințelor crizei economico-financiare și a politicii fiscale pro-ciclice din anii de dinaintea crizei, ceea ce a generat riscuri importante pentru creșterea și stabilitatea economică. Implementarea măsurilor de consolidare fiscală au vizat reducerea deficitului bugetar și îmbunătățirea situației finanțelor publice.

În perioada 2012-2014, prin politica bugetară caracterizată de un management prudent al cheltuielilor publice și de îmbunătățire semnificativă a managementului datoriei publice, s-au înregistrat progrese importante în vederea reducerii riscurilor:

- În anul 2013, România a ieșit din procedura de deficit excesiv.
- Deficitul bugetar calculat conform metodologiei europene s-a redus cu 3,8 puncte procentuale în perioada 2011-2014, respectiv de la 5,3% în anul 2011, la 1,5% din PIB în anul 2014, în condițiile în care creșterea economică a fost relativ modestă comparativ cu ratele de creștere de dinaintea crizei, fapt ce confirmă continuarea procesului de consolidare fiscală și încadrarea în parametrii stabiliți, ca urmare a unei politici bugetare prudente și sustenabile. Deficitul bugetar aferent anului 2014 reprezintă 1,5% din PIB, situându-se astfel mult sub media deficitului bugetar pentru zona euro de 2,4% din PIB și pentru UE28 de 2,9% din PIB, fiind a treia țară cu cel mai mic deficit.
- S-a înregistrat o reducere semnificativă a deficitului structural. Conform estimărilor, deficitul bugetar ajustat ciclic s-a redus de la 3,6% din PIB în 2011 la 1,0% din PIB în anul 2014, ajungând la valoarea obiectivului bugetar pe termen mediu pentru România.

1.2. POLITICA MONETARĂ ȘI A CURSULUI DE SCHIMB

Potrivit statutului său¹, Banca Națională a României are ca obiectiv fundamental asigurarea și menținerea stabilității prețurilor, acestea reprezentând cea mai bună contribuție pe care politica monetară o poate aduce la realizarea unei creșteri economice sustenabile. Începând cu luna august 2005, politica monetară se implementează în contextul strategiei de țintire directă a inflației, care coexistă cu regimul de flotare controlată a cursului de schimb. Acest regim al ratei de schimb este compatibil cu utilizarea țintei de inflație drept ancoră nominală a politicii monetare și permite un răspuns flexibil al acestei politici la șocurile neprevăzute ce pot afecta economia.

Conform caracteristicilor sale instituționale actuale, politica monetară a BNR a fost și rămâne ferm orientată în direcția asigurării și menținerii stabilității prețurilor pe termen mediu, corespunzător țintei staționare de inflație de 2,5 la sută ± 1 punct procentual², precum și spre coborârea și consolidarea ratei anuale a inflației, pe orizontul temporal mai îndepărtat, la niveluri compatibile cu definiția cantitativă a stabilității prețurilor adoptată de Banca Centrală Europeană.

Din această perspectivă, contextul specific al anului 2014 a justificat/reclamat o ajustare cvasicontinuă, însă prudentă, a conduitei politicii monetare și a parametrilor unora din instrumentele sale, acțiunile și abordarea băncii centrale vizând susținerea tendinței descendente a anticipațiilor inflaționiste pe termen mediu și ancorarea lor fermă în linie cu ținta staționară de inflație, concomitent cu revigorarea activității de creditare, refacerea încrederii și cu îmbunătățirea mecanismului de transmisie monetară, de natură să contribuie la redresarea sustenabilă a economiei; un obiectiv secundar l-a constituit continuarea armonizării mecanismului RMO cu standardele și practicile în materie ale Băncii Centrale Europene și ale principalelor bănci centrale ale statelor membre ale UE. Astfel, pe lângă reducerea graduală a ratei dobânzii de politică monetară - de la nivelul de 4 la sută la 2,75 la sută - ajustarea a presupus diminuarea în mai mulți pași a ratelor RMO aplicabile pasivelor în lei și respectiv celor în valută ale instituțiilor de credit, precum și îngustări succesive ale coridorului simetric format de ratele dobânzilor facilităților permanente în jurul ratei dobânzii de politică monetară.

În prima parte a anului 2014, configurarea politicii monetare a avut ca principal reper trendul alert descendent al valorilor curente și al celor proiectate pe termen foarte scurt ale ratei anuale a inflației și poziționarea lui tot mai confortabilă sub limita de jos a intervalului de variație al țintei staționare³, implicit sub nivelurile prognozate anterior, în condițiile

¹Legea nr. 312/2004.

²Începând cu luna decembrie a anului 2013, BNR a adoptat o țintă staționară multianuală de inflație, situată la nivelul de 2,5 la sută ± 1 punct procentual, în condițiile în care anterior strategia politicii monetare s-a caracterizat prin ținte anuale de inflație (decembrie/decembrie), gradual descrescătoare, stabilite pe un orizont temporal de doi ani; acestea au fost coborâte de la 7,5 la sută ± 1 punct procentual în 2005, la 3,0 la sută ± 1 punct procentual în 2011, în 2010 și 2012 țintele fiind menținute la nivelul celor din anii precedenți, anume la 3,5 la sută ± 1 punct procentual, respectiv 3 la sută ± 1 punct procentual.

³Rata anuală a inflației a consemnat în acest interval minime istorice succesive, coborând în luna iunie la 0,66 la sută - cel mai scăzut nivel din ultimii 24 de ani.

suprapunerii influenței tranzitorii a șocurilor pozitive de natura ofertei produse în 2013⁴ peste efectele de durată exercitate de deficitul persistent de cerere agregată, de anticipațiile inflaționiste descrescătoare, precum și de decelerarea inflației în zona euro. Evoluția se anticipa a fi însă succedată de reintrarea relativ rapidă a ratei anuale a inflației în intervalul de variație al țintei staționare și de plasarea ei ulterioară în apropierea limitei superioare a acestuia⁵. Pe lângă previzibila epuizare în semestrul II a efectelor șocurilor ofertei, o asemenea perspectivă avea ca suport tendința de restrângere treptată a valorilor prognozate ale *gap*-ului negativ al PIB, implicit a presiunilor sale dezinflaționiste - potențial impulsionată de dinamizarea peste așteptări a activității economice în ultimul trimestru al anului 2013 - precum și ipoteza privind consemnarea în 2014 a unor producții agricole normale.

În aceste condiții, BNR a prelungit în primele două luni ale anului 2014 ciclul de scădere a ratei dobânzii de politică monetară⁶ - operând asupra acesteia două tăieri succesive de câte 0,25 puncte procentuale - dar l-a întrerupt în martie, menținând ulterior rata dobânzii-cheie la nivelul de 3,50 la sută, considerat adecvat din perspectiva asigurării stabilității prețurilor pe termen mediu. În luna ianuarie, BNR a diminuat și rata RMO aplicabilă pasivelor în lei ale băncilor, precum și rata RMO aplicabilă pasivelor în valută - cu 3 puncte procentuale⁷, respectiv cu 2 puncte procentuale⁸ - pentru ca în luna iulie, cea din urmă să fie din nou redusă cu 2 puncte procentuale⁹; cele trei măsuri au fost circumscrise procesului de armonizare a mecanismului RMO cu standardele în materie ale BCE, prima dintre ele vizând însă prioritar sprijinirea revigorării sustenabile a procesului de creditare.

Ciclul de scădere prudentă a ratei dobânzii de politică monetară a fost însă reluat în august și prelungit ulterior, inclusiv pe parcursul primelor două luni ale anului 2015, în condițiile în care rata anuală a inflației a continuat să se plaseze cvasiconstant sub limita de jos a intervalului de variație al țintei staționare, implicit sub valorile prognozate anterior - coborând în decembrie la 0,83 la sută¹⁰ și în ianuarie 2015 la 0,41 la sută - iar traiectoria previzionată a acesteia a consemnat repetate/semnificative ajustări descendente, rămânând, în contextul proiecției trimestriale actualizate în februarie 2015, pe un palier sensibil inferior punctului central al țintei staționare chiar și pe orizontul mai îndepărtat al prognozei; în perioada recentă și pe termen scurt, schimbarea de comportament a inflației se datora în exclusivitate acțiunii temporare a factorilor de natura ofertei (declinul abrupt al prețului internațional al petrolului și oferta sporită de produse agricole alimentată inclusiv

⁴ Impactul major exercitat asupra prețurilor alimentelor de producția agricolă foarte bună realizată în anul 2013 și reducerea în luna septembrie 2013 a cotei TVA pentru unele produse de panificație (de la 24 la sută la 9 la sută).

⁵ Perspectiva a fost reconfirmată de cele două proiecții trimestriale actualizate în acest interval.

⁶ BNR a reinițiat acest ciclu în luna iulie 2013, efectuând în decursul a 8 luni șase scăderi consecutive ale ratei dobânzii de politică monetară, care au cumulat 1,75 puncte procentuale.

⁷ De la 15 la sută la 12 la sută, măsura intrând în vigoare începând cu perioada de aplicare 24 ianuarie – 23 februarie 2014.

⁸ De la 20 la sută la 18 la sută, măsura intrând în vigoare începând cu perioada de aplicare 24 ianuarie – 23 februarie 2014.

⁹ Măsura a intrat în vigoare începând cu perioada de aplicare 24 iulie-23 august 2014.

¹⁰ Astfel, rata medie anuală a inflației s-a redus în 2014 la 1,1 la sută – cel mai scăzut nivel din ultimii 25 de ani.

de importuri), în timp ce pe orizontul mediu de timp ea avea ca principal resort relativa temperatură a evoluției așteptate a inflației CORE2 ajustat¹¹.

În acest context BNR a efectuat cinci scăderi consecutive ale ratei dobânzii de politică monetară, în pași de 0,25 puncte procentuale, nivelul acesteia fiind redus astfel la 2,25 la sută în luna februarie 2015. Complementar tăierilor operate asupra ratei dobânzii de politică monetară, BNR a îngustat progresiv, începând cu luna septembrie (cu câte $\pm 0,25$ puncte procentuale) coridorul simetric format de ratele dobânzilor facilităților permanente în jurul ratei dobânzii de politică, amplitudinea sa restrângându-se în luna februarie la ± 2 puncte procentuale; măsura a vizat reducerea volatilității ratelor dobânzilor de pe piața monetară interbancară și consolidarea transmisiei semnalului ratei dobânzii de politică monetară, inclusiv în contextul potențialei creșteri în perspectivă a excedentului structural de lichiditate din sistemul bancar, în principal pe seama operațiunilor Trezoreriei asociate utilizării fondurilor europene. Pe deasupra, în septembrie și în noiembrie, banca centrală a mai scăzut câte 2 puncte procentuale din nivelul ratei RMO aplicabile pasivelor în lei, respectiv din cel al ratei RMO aplicabile pasivelor în valută ale băncilor, acestea fiind reduse astfel la 10 la sută¹², respectiv la 14 la sută¹³.

În perioada următoare, inclusiv pe orizontul mediu de timp, politica monetară va continua să urmărească asigurarea stabilității prețurilor pe termen mediu, prin ancorarea solidă a anticipațiilor inflaționiste și într-o manieră care să sprijine creșterea economică - inclusiv prin refacerea încrederii și revigorarea procesului de creditare, în condițiile menținerii coerenței temporale a acesteia și ale sincronizării ei cu ciclurile politicilor monetare ale băncilor centrale din regiune și din zona euro.

Atât pe termen scurt, cât și pe orizontul mai îndelungat de timp, calibrarea parametrilor instrumentelor politicii monetare, în contextul adecvării condițiilor monetare reale în sens larg și implicit a conduitei politicii monetare, va fi corelată, în principal, cu intensitatea presiunilor dezinflaționiste ale deficitului de cerere agregată - anticipată a fi în scădere graduală - precum și cu comportamentul anticipațiilor inflaționiste pe termen mediu, inclusiv cu potențialele riscuri induse la adresa sa de eventuale șocuri interne și/sau externe. Un rol esențial în fundamentarea deciziilor vor continua să-l dețină, de asemenea, incertitudinile și configurația balanței riscurilor asociate prognozei inflației, inclusiv probabilitatea de materializare a acestora, precum și dinamica ameliorării mecanismului de transmisie a politicii monetare, implicit a activității de creditare a sectorului privat și a comportamentului de economisire/investire al agenților economici. În corelație cu evoluțiile macroeconomice prevalente, precum și cu particularitățile funcționării diferitelor segmente ale pieței financiare, va fi continuat și procesul de ajustare a caracteristicilor unor componente ale cadrului operațional al politicii monetare având ca scop, pe de o parte, reducerea volatilității ratelor dobânzilor de pe piața monetară interbancară și consolidarea transmisiei semnalului

¹¹ Aceasta reflecta influența revizuirii în scădere a inflației așteptate în zona euro și în alte țări din UE precum și acțiunea dezinflaționistă mai intensă prezumată a fi exercitată de anticipațiile inflaționiste pe termen mediu, doar parțial contrabalansate de impactul relativei accentuări a trendului de restrângere a valorilor prognozate ale deficitului de cerere agregată.

¹² Măsura a intrat în vigoare începând cu perioada de aplicare 24 octombrie -23 noiembrie 2014.

¹³ Măsura a intrat în vigoare începând cu perioada de aplicare 24 noiembrie -23 decembrie 2014.

ratei dobânzii de politică monetară și, pe de altă parte, creșterea gradului de armonizare a acestor instrumente cu standardele și practicile în materie ale Băncii Centrale Europene și ale principalelor bănci centrale ale statelor membre ale UE.

Viabilitatea și eficacitatea unei asemenea configurări a politicii monetare sunt însă condiționate de continuarea consolidării fiscale și de accelerarea reformelor structurale, concomitent cu intensificarea atragerii fondurilor europene, corespunzător prevederilor acordurilor încheiate cu UE, FMI și Banca Mondială, acestea fiind esențiale pentru prevenirea creșterii primei de risc suveran, implicit pentru asigurarea și menținerea stabilității prețurilor pe termen mediu, ca premisă a unei creșteri economice sustenabile și de durată.

2. PERSPECTIVE ECONOMICE

2.1. ECONOMIA LA NIVEL GLOBAL / IPOTEZE TEHNICE

Previziunile de iarnă ale Comisiei Europene estimează că 2015 va fi al treilea an de creștere economică pentru Uniunea Europeană (UE), situată însă la niveluri reduse, care nu ating valorile înregistrate în perioada pre-criză. Astfel, după o creștere a PIB-ului real de 1,7 % în UE și 1,3% în zona euro în 2015, se preconizează că activitatea se va intensifica în anul 2016, atingând 2,1 % în UE și, respectiv, 1,9 % în zona euro. Fiecare din aceste cifre reprezintă o revizuire în sens crescător de 0,2 puncte procentuale în comparație cu previziunile din toamna anului 2014.

Creșterea economică la nivel mondial a fost de 3,4% în anul 2014, reflectând astfel, o ușoară revenire a cererii în economiile avansate față de anul 2013 și o încetinire a creșterii economice pe piețele emergente și în curs de dezvoltare.

Estimările FMI cuprinse în prognoza World Economic Outlook din aprilie 2015 prevăd o creștere a economiei globale cu 3,5% pentru anul 2015 și cu 3,8% în 2016, ritmul de creștere a PIB-ului menținându-se la același nivel cu cel estimat în prognoza din ianuarie 2015. Pentru economiile avansate, creșterea este prognozată să fie mai puternică în 2015 decât în 2014 dar mai slabă în cazul piețelor emergente, prezentând perspective estompate pentru unele economii de piață emergente, mari exportatoare de petrol.

În acest context, se presupune că în multe economii avansate, menținerea unor politici monetare relaxante este esențială pentru susținerea activității economice. De asemenea, în unele economii este nevoie de creșterea investițiilor în infrastructură și de implementarea reformelor structurale. În multe economii emergente, spațiul de manevră oferit de politica macroeconomică pentru sprijinirea creșterii economice rămâne limitat. Însă în unele din aceste state, prețul redus al petrolului va ajuta la diminuarea inflației și vulnerabilităților externe, ceea ce va reduce presiunile asupra băncilor centrale pentru majorarea dobânzilor.

În aceste condiții, se anticipează o creștere a PIB-ului în economiile avansate cu 2,4% în 2015 și 2016 față de 1,8% cât a înregistrat în anul 2014. De asemenea, se estimează o creștere economică în Zona Euro de 1,5% în 2015, și respectiv 1,6% în 2016.

Evoluția Germaniei, principalul partener al României în ceea ce privește comerțul exterior, și care reprezintă în același timp motorul economiei Uniunii Europene, este pozitivă atât în anul 2015 cât și în anul următor. Astfel, ritmul de creștere se va menține în 2015 la același nivel ca cel din 2014 și anume de 1,6% urmând ca în 2016 să înregistreze o creștere de 1,7%, contribuind astfel la susținerea exporturilor românești.

Despre Italia, se poate spune că, după o scădere a PIB-ului cu 0,4% în anul 2014, pentru anul 2015 se preconizează o ușoară creștere economică de 0,5% urmat de o accelerare a ritmului de creștere în 2016 până la 1,1%.

În ceea ce privește Franța, se anticipează o redresare economică a acesteia în anul 2015, estimându-se o creștere economică de 1,2% față de doar 0,4% înregistrat în anul 2014. Pentru anul 2016, FMI a revizuit în creștere estimările privind economia Franței până la 1,5%.

Proiecția prețului țițeiului Brent a fost revizuită în scădere, de la 96,3\$/baril cât s-a înregistrat în anul 2014 la un nivel de 58,1\$/baril în 2015. Pentru anul 2016 se estimează o ușoară majorare față de anul 2015 a prețului țițeiului Brent ajungând până la 65,7 \$/baril.

Luând în considerare evoluția economiei mondiale în următoarea perioadă, în România, pentru intervalul 2015-2016 se estimează creșteri medii anuale ale exporturilor de bunuri, cu 7,2% iar la importuri cu 7,7%. După ce în anul 2014 deficitul comercial FOB-CIF a înregistrat o pondere în PIB de 4,0%, acesta se va situa pe un trend ascendent, atingând nivelul de 4,5% în anul 2016.

2.2. EVOLUȚII CICLICE ȘI PERSPECTIVE ACTUALE

PERSPECTIVE ACTUALE

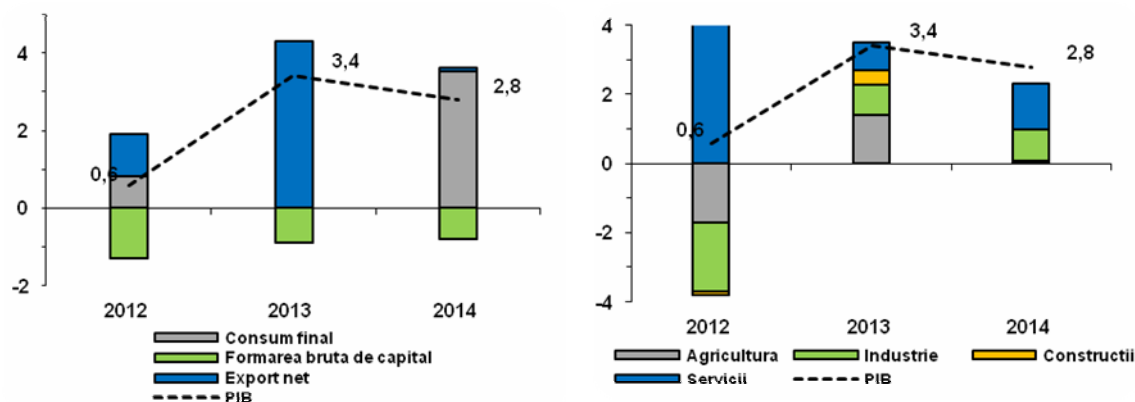
În anul 2014, în România, PIB a crescut cu 2,8%, fiind al patrulea an de creștere (1,1% în 2011, 0,6% în 2012, 3,4% în 2013), ceea ce consolidează tendința de revenire din criza economică și financiară care a afectat și România în anii 2009 și 2010. Creșterea din 2014 s-a datorat, în principal, contribuției pozitive a **cererii interne**. Principalul factor al acestei creșteri, consumul privat, a fost susținut de o creștere puternică a **salariului real și de rate ale dobânzii** ce au atins niveluri minime record.

Consumul final s-a majorat cu 4,6% ca urmare a creșterii consumului privat cu 4,5%, în condițiile unei inflații scăzute și a consumului guvernamental cu 5,3%.

Activitatea investițională a fost redusă, **formarea brută de capital fix** înregistrând o scădere cu 3,5%. Acest fapt a fost determinat de incertitudinile crescute în rândul investitorilor, în special al investitorilor străini, precum și de o contribuție scăzută a investițiilor guvernamentale.

Exportul de bunuri și servicii s-a majorat cu 8,1%, în timp ce importurile s-au majorat cu 7,7%, contribuția **exportului net** fiind aproape nulă.

Grafic 1 - Contribuții la creșterea reală a PIB

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Din punct de vedere al **ofertei interne**, s-a remarcat creșterea valorii adăugate brute în toate sectoarele economice: în industrie cu 3,6%, în servicii cu 2,6%, în agricultură cu 1,5%, iar în construcții s-a înregistrat o majorare de 0,3%.

La sfârșitul anului 2014 rata anuală a inflației a ajuns la un minim istoric de după 1990, atingând un nivel de 0,83%, cu 0,72 puncte procentuale sub cel înregistrat la sfârșitul anului 2013. Ca medie anuală, inflația s-a situat cu 2,91 puncte procentuale sub media anului anterior, ajungând la 1,07%.

Procesul de dezinflație s-a manifestat în contextul scăderii prețurilor produselor agricole. Această scădere s-a datorat atât unei producții peste medie și a închiderii unor piețe importante de desfacere, cât și a unui declin substanțial al cotațiilor internaționale ale țigăiului, manifestat în ultimul trimestru al anului 2014. La toate acestea se adaugă și efectul favorabil de amânare a procesului de liberalizare a prețului gazelor naturale de la începutul lunii octombrie.

Cu toate acestea, în 2014, la nivelul Uniunii Europene, România a înregistrat cea mai mare inflație anuală la sfârșitul anului în condițiile în care majoritatea țărilor au consemnat un proces de deflație.

Prețurile de consum în luna martie 2015 comparativ cu decembrie 2014 au crescut cu 1,17%, în special datorită majorării cu 1,39% a prețurilor mărfurilor alimentare. Impactul cel mai mare asupra majorării prețurilor la mărfurile alimentare l-a avut creșterea prețurilor la legume și fructe.

Inflația anuală în luna martie 2015 a atins nivelul de 0,79%, înregistrând o scădere cu 0,25 puncte procentuale față de martie 2014.

Pentru anul 2015 se așteaptă ca inflația să atingă un nou minim istoric, ajungând la o valoare de 0,7% la sfârșitul anului, cu o medie anuală de 0,2%. Estimările au luat în calcul impactul reducerii cotei de TVA de la 24% la 9% la toate produsele alimentare, la băuturi nealcoolice și la serviciile de alimentație publică, măsură care se va aplica de la 1 iunie 2015.

În 2014, **ocuparea** forței de muncă, bazată pe datele din Conturile Naționale, s-a majorat cu 1,0% ca rezultat al majorării în industrie cu 3,2%, în sectorul serviciilor cu 2,1%, iar în construcții cu 1,4%, în timp ce în agricultură s-a redus cu 2,1%. Totuși, salariații din economie s-au majorat cu 2,0%, ca urmare a creșterii în industrie cu 2,9%, în agricultură cu 2,2% și în sectorul serviciilor cu 2,0%, în timp ce în construcții s-a redus cu 1,5%.

Rata șomajului, conform AMIGO, s-a redus de la 7,1% în 2013 la 6,8% în 2014.

EVOLUȚII CICLICE

Creșterea produsului intern brut potențial a continuat să se îmbunătățească în 2014 în ciuda unei evoluții nefavorabile, chiar dacă mai atenuate comparativ cu 2013, a formării brute de capital fix (FBCF). Amplificarea contribuției consumului final la creșterea economică conduce la o închidere a decalajului de producție (output-gap) în 2017, chiar în condițiile în care creșterea PIB potențial¹⁴ ajunge să depășească 3% pe termen mediu¹⁵.

Accelerarea deosebită a creșterii potențiale în perioada 2015-2018 se face pe fondul unei contribuții consistente și în creștere a productivității totale a factorilor (*TFP*), care arată caracterul intensiv al creșterii economice și reflectă schimbările structurale care au avut loc în ultimii ani în economia românească. După scăderile din 2013 și 2014, FBCF revine treptat la creșteri care determină o îmbunătățire a contribuției stocului de capital la creșterea

¹⁴ calculată după metoda ECFIN armonizată pentru toate statele membre

¹⁵ Trebuie menționat faptul că, dacă se ia în considerare doar prognoza macroeconomică până în 2016, creșterea potențială încetinește ușor la 2,3% în 2015 și 2,7% în 2016, fapt ce conduce la un output-gap de -0,7% în 2015 și la închiderea acestuia în 2016.

potențială. Scăderea investițiilor nete în utilaje și mijloace de transport s-a ameliorat în anul 2014 (-6.4% față de -13.1%) semnalând o tendință de reluare a construirii de capacități de producție.

Contribuția factorului muncă (exprimată prin numărul total de ore lucrate în economie) va reveni la valori pozitive pe intervalul de prognoză. În condițiile unei rate naturale a șomajului (NAWRU) în ușoară scădere ale cărei efecte sunt compensate de evoluțiile demografice nefavorabile, contribuția pozitivă a numărului de ore lucrate este rezultatul unor dinamici pozitive a populației ocupate (datorate îmbunătățirii condițiilor de pe piața muncii), dar și a numărului mediu de ore lucrate în economie.

Tabel 3 - Contribuția factorilor la creșterea PIB potențial

	PIB potențial	Contribuții - % -			
		Capital	Muncă	TFP	Output Gap
2014	2.0	0.6	-0.1	1.5	-1.7
2015	2.5	0.7	0.2	1.5	-1.0
2016	2.9	0.9	0.4	1.6	-0.6
2017	3.1	1.0	0.5	1.6	0.0
2018	3.2	1.2	0.4	1.7	0.7

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

2.3. SCENARIUL PE TERMEN MEDIU

Pornind de la premisa că ultimele prognoze ale CE și FMI relevă o accelerare a activității economice în UE și că mediul economic intern se va îmbunătăți în contextul OUG nr. 6/2015 privind reducerea TVA, se estimează că în România se va înregistra în perioada 2015 – 2018 o îmbunătățire graduală a performanței economice a României, astfel încât să se recupereze scăderile din perioada de recesiune 2009 – 2010.

În 2015 produsul intern brut va crește cu 3,2% ca urmare a contribuției pozitive a cererii interne. Pentru următorii ani, se așteaptă o accelerare treptată a ritmului de creștere a PIB până la 4,0% în 2018.

Consumul privat este așteptat, de asemenea, să înregistreze ritmuri anuale de creștere, de la 3,5% în 2015 la 4,1% în 2018. Consumul guvernamental va fi determinat de o politică bugetară caracterizată printr-o stabilizare a ocupării în sectorul bugetar și raționalizare a cheltuielilor cu bunurile și serviciile.

Considerând evoluția formării brute de capital fix din 2014 ca fiind conjuncturală, se estimează că în perioada 2015 – 2018, se vor înregistra creșteri care pot fi susținute de intrări mai substanțiale de fonduri europene. Astfel, creșterile se vor accelera anual, de la 4,5% în 2015 la 6,8% în 2018.

Exportul net își va diminua contribuția la creșterea reală a PIB, comparativ cu 2014, având o contribuție negativă pe tot intervalul 2015-2018, respectiv de 0,2 procente în 2015, atingând în 2018 nivelul de 0,4 procente din cauza unor creșteri ale importurilor de bunuri și servicii superioare celor ale exporturilor, importuri generate de investițiile în creștere.

Tabel 4 - Componentele PIB

	- modificări procentuale anuale -			
	2015	2016	2017	2018
PIB real	3,2	3,4	3,7	4,0
Cheltuielile consumului privat	3,5	3,6	3,9	4,1
Cheltuielile consumului public	1,0	2,0	1,6	1,5
Formarea brută de capital fix	4,5	5,5	6,3	6,8
Exporturi de bunuri și servicii	6,1	5,8	6,2	6,3
Importuri de bunuri și servicii	6,5	6,8	7,2	7,2

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Creșterea economică pe termen mediu va crea condițiile îmbunătățirii ocupării, în special în ceea ce privește numărul salariaților. Astfel, se estimează că **populația ocupată** se va majora, în medie, cu 1,2% anual, iar numărul salariaților cu 2,1%.

Rata șomajului, conform AMIGO, se va diminua de la 6,7% în 2015 la 6,4% în 2018.

Începând cu anul 2016 inflația se va menține relativ constantă, situându-se, ca medie anuală, între 2,0% în 2016 și 2,5% în 2018. Nivelul mai redus din anul 2016 se datorează persistenței efectului de bază al măsurii de reducere a TVA la alimente cu 15 puncte procentuale. Continuarea procesului de menținere a inflației la un nivel redus va fi susținută prin menținerea conduitei ferme a politicii monetare, în vederea asigurării pe termen mediu a stabilității prețurilor. Previziunile au luat în calcul ani agricoli normali și o volatilitate redusă pentru prețul internațional al petrolului.

De asemenea, noua metodologie de calcul a accizelor în funcție de evoluția inflației, care face mai predictibil impactul acestora asupra prețurilor produselor accizabile, cât și continuarea reformelor structurale vor menține procesul de dezinflație pe o traiectorie sustenabilă.

Totodată, continuarea procesului de dezinflație va contribui la scăderea suplimentară a așteptărilor inflaționiste, prin revenirea tendinței de apreciere în termeni reali a monedei naționale în raport cu euro. Acest fapt este posibil dacă se are în vedere perspectiva unei creșteri mai accelerate de productivitate în economia românească, față de principalii săi

parteneri externi. Impactul cursului de schimb va fi unul modest, manifestat în sensul susținerii procesului de dezinflație.

2.4. BALANȚE SECTORIALE

În anul 2014, creșterea exporturilor românești, comparativ cu anul 2013, a fost de 5,8%, în timp ce importurile au crescut cu 5,9%. În aceste condiții, deficitul comercial FOB-CIF s-a majorat cu 5,9% comparativ cu cel înregistrat în anul 2013.

În primele 2 luni din 2015 exporturile României au crescut cu 3,6% în timp ce importurile s-au majorat cu 3,3%, față de perioada corespunzătoare din 2014. Astfel, balanța comercială (FOB-CIF) s-a închis în primele 2 luni 2015 cu un deficit în valoare de 563,3 mil. euro, mai mic cu 0,8% față de cel din perioada de comparație a anului anterior.

Ca și în anul precedent, exportul va rămâne în anul 2015 o componentă a cererii, care va sprijini creșterea economică a României. Astfel, pentru anul 2015 se estimează o creștere a exportului de bunuri cu 7,2%, iar pentru importul de bunuri o creștere de 7,6%.

Pe ansamblu, prognoza pentru 2015 arată că deficitul comercial se va situa, în termeni valorici, la circa 7 mld. euro, cu o pondere în PIB de 4,3%.

Exportul intracomunitar a înregistrat, în ultimii ani, o încetinire a ritmului de creștere, de la 19,1% în 2011, la 8,1% în 2014 chiar cu o scădere cu 1,4% în 2012. În anul 2015, pentru exportul intracomunitar se estimează o ușoară creștere față de anul 2014 până la 8,2%. În acest context, ritmul de creștere a exportului intracomunitar îl va devansa pe cel extracomunitar cu 3,5 puncte procentuale. În ceea ce privește importul intracomunitar, ritmul de creștere al acestuia se va majora până la 6,8% în acest an, iar cel extracomunitar, va înregistra o creștere cu 9,9%. Având în vedere evoluțiile estimate pentru import și export, va rezulta pe zona intracomunitară un deficit comercial de 6,7 mld. euro, iar pe cea extracomunitară un mic excedent.

Luând în considerare evoluția economiei mondiale în următoarea perioadă, pentru intervalul 2016-2018 se estimează creșteri medii anuale ale exporturilor de bunuri de 7,3%, iar la importuri de 7,9%. După ce în anul 2014, ponderea deficitului comercial FOB-CIF în PIB a fost de 4,0%, în anul 2018 va atinge nivelul de 5,1%. Pentru exporturile către zona Uniunii Europene se estimează un ritm mediu anual de creștere de 8,4%, iar pentru importurile intracomunitare de 7,4%. Pentru exporturile și importurile extracomunitare se estimează o creștere medie de 4,5%, respectiv 9,5%.

În anul 2014, contul curent al balanței de plăți a înregistrat un deficit în scădere cu cca. 40% față de 2013 ajungând la o pondere în PIB de doar 0,5%. Finanțarea deficitului de cont curent s-a realizat integral prin investiții străine directe. Investițiile străine directe au atins valoarea de 2,4 mld. euro și au fost mai mici cu cca. 11% față de anul 2013 când au înregistrat 2,7 mld. euro.

În primele 2 luni ale anului 2015, contul curent al balanței de plăți s-a închis cu un excedent în valoare de 285 mil. euro, față de un deficit de 201 mil. euro, înregistrat în perioada similară a anului 2014, pe fondul reducerii deficitului înregistrat de balanța veniturilor primare, al majorării excedentului balanței bunurilor și serviciilor și al transformării deficitului balanței veniturilor secundare în excedent.

În anul 2015, deficitul contului curent al balanței de plăți externe se așteaptă să atingă o valoare de 1,9 mld. euro, reprezentând 1,2% din PIB. Investițiile străine directe vor acoperi integral deficitul de cont curent.

Pe termen mediu, nivelul deficitului de cont curent se va menține la o valoare cuprinsă între 2,3 - 2,8 mld. euro, cu o pondere în PIB de 1,4% în anul 2016 și 1,5% în 2018. În perioada 2016-2018, ponderea în PIB a soldului net cu restul lumii, luând în calcul și contul de capital, se va menține pozitiv, cu un ușor trend descendent, în condițiile unei contribuții mai ridicate a contului de capital. Este important de menționat faptul că ponderea contului de capital în PIB se va diminua de la 2,4% cât va reprezenta în 2016 la 2,2% în anul 2018.

2.5. SCENARIUL MACROECONOMIC PE TERMEN MEDIU ÎN CONDIȚIILE IMPLEMENTĂRII NOULUI COD FISCAL

Implementarea noului Cod fiscal începând cu anul 2016 va avea un impact pozitiv asupra economiei, în general, și asupra consumului privat și investițiilor, în special.

Față de scenariul de bază prezentat în varianta actuală a Programului de Convergență, prognoza creșterii economice în condițiile create de măsurile fiscale estimează o creștere suplimentară a produsului intern brut, în termeni reali, de 0,5 – 0,8 puncte procentuale.

Tabel 5 - Componentele PIB – scenariul alternativ

	- modificări procentuale anuale -			
	2015	2016	2017	2018
PIB real	3,2	4,0	4,2	4,8
Cheltuielile consumului privat	3,5	4,5	4,8	5,4
Cheltuielile consumului public	1,0	2,0	1,6	1,8
Formarea brută de capital fix	4,5	6,0	6,6	7,3
Exporturi de bunuri și servicii	6,1	5,8	6,2	6,3
Importuri de bunuri și servicii	6,5	7,0	7,6	7,5

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Cererea internă se va accelera, înregistrând contribuții la creșterea produsului intern brut de circa 4,8 procente, în medie, anual. Consumul privat se va majora semnificativ, cu ritmuri

anuale de circa 4,9 față de 3,9% în scenariul de bază. Formarea brută de capital fix se va majora cu circa 6,6%, față de 6,2% în scenariul de bază.

Acoperirea cererii interne suplimentare va necesita pe lângă surse interne în creștere și importuri majorate, astfel că exportul net va avea o contribuție mai negativă la creșterea reală a produsului intern brut.

Efectele implementării măsurilor fiscale se vor resimți și în plan social. Astfel, creșterea economică suplimentară va genera, pe de o parte, un număr mai mare de salariați, și pe de altă parte, o creștere a veniturilor populației, în funcție de comportamentul agenților economici.

Tabel 6 - Evoluția pieței forței de muncă

	2015	2016	2017	2018
	MODIFICARE PROCENTUALĂ			
1. Populația ocupată totală ¹⁾	1,1	1,2	1,3	1,3
3. Rata șomajului -% ²⁾	6,7	6,5	6,4	6,3
4. Productivitatea muncii ³⁾	2,0	2,7	2,9	3,4
7. Compensația pe salariat - lei	3,7	4,2	4,4	5,0

¹⁾ Populația ocupată, definiția pentru conceptul intern din conturi naționale

²⁾ Definiția armonizată cu Eurostat (Labour Force Survey – AMIGO)

³⁾ PIB real pe persoană ocupată

Comparativ cu scenariul de bază în acest scenariu se estimează o creștere mai accelerată a importurilor în perioada 2016-2018, neafectând estimările pentru anul în curs. Acest fapt conduce la o majorare a deficitului de cont curent atât ca valoare, cât și ca pondere în PIB pe această perioadă.

Astfel, comparativ cu scenariul de bază, în actualul scenariu, pentru importurile de bunuri din cadrul balanței de plăți se preconizează creșteri mai mari cu 0,3 pp în 2016 și 0,4 pp în 2017 respectiv 2018. Acest lucru va conduce la o majorare a ponderii deficitului de cont curent în PIB de la 1,4% la 1,5 în 2016 și de la 1,5% la 1,7% în 2017 și în 2018. Luând în considerare și contul de capital, soldul net față de restul lumii rămâne în continuare pozitiv, dar se diminuează ca pondere în PIB.

Tabel 7 - Balanțe sectoriale

% din PIB	2015	2016	2017	2018
1. Soldul net, față de restul lumii	1,2	0,9	0,6	0,5
Din care:				
- balanța bunurilor și serviciilor	0,2	0,2	-0,1	-0,4
- balanța veniturilor primare și a veniturilor secundare	-1,4	-1,7	-1,6	-1,4
- contul de capital	2,4	2,4	2,3	2,2

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Pentru anul 2016 inflația se va menține la un nivel redus, respectiv 1% ca medie anuală. Acest fapt se datorează atât efectului de bază al măsurii de reducere a TVA la alimente cu 15 pp. din luna iunie 2015, cât și reducerii cotei standard TVA de la 24% la 20% începând cu 1 ianuarie 2016.

Pentru anii 2017 și 2018 se așteaptă ca inflația să revină pe un palier ascendent, odată cu epuizarea efectelor de reducere a cotei de TVA. Astfel, inflația medie anuală este estimată să se situeze la valori de 2,7% și respectiv 2,5%.

În ceea ce privește evoluțiile ciclice, se estimează accentuarea contribuției TFP la creșterea potențială însoțită de o îmbunătățire marginală a contribuției orelor lucrate, reflectând o creștere a productivității muncii mai mare comparativ cu scenariul de bază. Media anuală a creșterii potențiale ajunge la 3,3% în scenariul alternativ, față de 2,9% în scenariul de bază. Chiar dacă output-gap-ul urmează aceeași traiectorie descendentă cu închidere în anul 2017, creșterea potențială atinsă la orizontul anului 2018 se apropie de ratele necesare asigurării convergenței reale a României cu UE¹⁶.

Tabel 8 - Contribuția factorilor la creșterea PIB potențial - scenariu alternativ

	PIB potențial	Contribuții - % -			
		Capital	Muncă	TFP	Output Gap
2014	2.1	0.6	-0.1	1.6	-1.8
2015	2.7	0.7	0.3	1.7	-1.4
2016	3.2	0.9	0.5	1.8	-0.6
2017	3.5	1.0	0.5	2.0	0.0
2018	3.7	1.2	0.4	2.0	1.1

Sursa: Comisia Națională de Prognost

¹⁶În cazul în care scenariul alternativ este rulat până în 2016, creșterea potențială obținută se situează la 2,4% în 2015 și 2,8% în 2016, în timp ce output-gap devine pozitiv în 2016.

3. SOLDUL BUGETULUI GENERAL CONSOLIDAT ȘI AL DATORIEI

3.1. STRATEGIA DE POLITICI

În medie, efortul structural anual pe ultimii ani a fost de 1,2 puncte procentuale, respectiv de la 5,9% din PIB în 2010 la 1,0% din PIB în anul 2014.

Date fiind progresele realizate în consolidarea fiscală și a guvernantei economice, ajustarea fiscală va continua chiar dacă într-un ritm mai ușor decât în perioada 2009-2012, fiind prevăzută o modulare a efortului fiscal prin strategii diferențiate favorabile creșterii economice, întreprinse atât pe partea de venituri, cât și pe partea de cheltuieli.

În cadrul politicii de cheltuieli bugetare preocuparea majoră o constituie optimizarea structurii acestora către o arhitectură care să stimuleze dezvoltarea economică sustenabilă, în special prin reorientarea cheltuielilor de investiții publice în vederea realizării unei treceri treptate de la investițiile finanțate integral din surse naționale la investiții cofinanțate din fonduri UE.

Se intenționează menținerea în continuare a deficitului bugetar pe anul 2015 conform Tratatului privind Stabilitatea, Coordonarea și Guvernanța în cadrul Uniunii Economice și Monetare, ținta planificată și stabilită în baza acordului de finanțare de tip preventiv încheiat cu UE și FMI fiind de 1,45% din PIB care include un ajustor de 0,25 puncte procentuale din PIB pentru cofinanțarea proiectelor susținute din fonduri europene.

Tabel 9 - Evoluția deficitelor bugetare

- % din PIB -

	2010	2011	2012	2013	2014	2015 ^{*)}
Deficit ESA	-6,6	-5,3	-2,9	-2,2	-1,5	-1,45
Deficit structural	-5,9	-3,6	-2,4	-1,4	-1,0	-1,25

*) Țintă asumată care include un ajustor de 0,25pp pentru cofinanțarea proiectelor susținute din fonduri europene

3.2. POLITICA BUGETARĂ ÎN ANUL 2015¹⁷

Ținta de deficit bugetar cash a fost stabilită la 1,8% din PIB, ceea ce corespunde unui deficit ESA de 1,2% din PIB și unui deficit structural de 1,0% din PIB (la care se adaugă 0,25 puncte procentuale - ajustor pentru cofinanțarea proiectelor susținute din fonduri europene).

I. Politica fiscal-bugetară în anul 2015¹⁸

Continuarea consolidării fiscale prin reducerea deficitului ESA de la 2,2% din PIB în 2013 la 1,5% din PIB în 2014, respectiv a deficitului cash de la 2,5% din PIB în 2013 la 1,9% din PIB în 2014.

Pe partea de venituri se vor face resimțite efectele unor măsuri adoptate anterior, precum reducerea contribuțiilor de asigurări sociale de stat cu 5 pp pentru angajator,

¹⁷ Dacă nu se specifică altfel, cifrele prezentate în această secțiune sunt în metodologie cash.

¹⁸ Dacă nu se specifică altfel, cifrele prezentate în această secțiune sunt în metodologie cash.

scutirea de impozit pe profit a profitului reinvestit, reducerea cotei impozitului pe construcții de la 1,5% la 1%. Totodată s-a avut în vedere extinderea bazei de aplicare a cotei reduse de TVA de 9% pentru produsele alimentare și serviciile de restaurant.

Tabel 10- Impactul măsurii de extindere a cotei reduse de TVA de 9%

	- mld. lei -
	2015 (6 luni)
Impactul brut al măsurii de extindere a bazei de aplicare a cotei reduse de TVA	-2,8
din care, venituri recuperate prin:	4,1
1. Evoluția economică*	1,1
2. Incasări suplimentare ANAF (trim I)	3,0

*) Implicații asupra producției industriale, produsului intern brut, consumului populației și locurilor de muncă

Măsura se aplică începând cu data de 1 iunie 2015, iar impactul negativ asupra veniturilor bugetare se estimează că va fi compensat atât ca urmare a efectelor de multiplicare economică, cât și din creșterea veniturilor bugetare încasate ca urmare a implementării de către ANAF a măsurilor structurale de eficientizare a sistemului de colectare a veniturilor.

Pe partea de cheltuieli:

- majorarea fondurilor alocate pentru cofinanțarea și susținerea implementării proiectelor cu finanțare europeană;
- majorarea salariului minim la 975 lei de la 1 ianuarie și la 1.050 lei de la 1 iulie;
- majorarea salariilor personalului didactic și auxiliar didactic cu 5% de la 1 martie și cu 5% de la 1 septembrie;
- majorarea salariilor personalului din sistemul public sanitar și sistemul public de asistență socială cu 100 de lei de la 1 ianuarie;
- indexarea pensiilor cu 5%. În anul 2015 valoarea punctului de pensie se majorează cu 5% respectiv de la 790,7 lei la 830,2 lei;
- majorarea alocațiilor sociale pentru familiile cele mai sărace, pensionari și persoane cu dizabilități.

II. Obiectivele ANAF pentru anul 2015 sprijină realizarea obiectivelor politicii fiscal-bugetare și ale politicii economice, prin:

Combaterea fermă a evaziunii fiscale - acțiuni prioritare:

- dezvoltarea analizei de risc generalizată la nivelul întregii activități de administrare fiscală, în baza informațiilor de natură fiscală despre contribuabili; dezvoltarea

aplicațiilor informatice în vederea efectuării de analize ale rezultatelor acțiunilor de inspectie fiscală inițiate ca urmare a analizei de risc, în vederea confirmării criteriilor de risc și a furnizării de informații pentru analize de risc viitoare;

- creșterea ponderii controalelor DGAF dedicate destructurării lanțurilor evazioniste, mai ales în ceea ce privește fraudă în domeniul TVA și eliminarea din sistem a firmelor „fantomă”;
- intensificarea utilizării instrumentelor de cooperare administrativă în materie de TVA, inclusiv a controalelor multilaterale;
- optimizarea procedurilor de înregistrare a operatorilor economici în scopuri de TVA sau de anulare a codurilor de TVA, în sensul reducerii barierelor administrative;
- conștientizarea agenților economici privind riscul neutilizării caselor de marcat, respectiv neemiterii bonurilor fiscale, prin suspendarea operativă a activității din locația respectivă precum și prin stimularea consumatorilor de a solicita bonuri fiscale („Loteria fiscală”);
- intensificarea controalelor privind combaterea sub-declarării impozitului pe venit și a contribuțiilor sociale prin extinderea la nivel național a proiectului pilot vizând reducerea salariilor sub-declarate pe bază de conformare voluntară;
- extinderea programului de verificare a situației fiscale prin utilizarea metodelor indirecte la nivel național, prin structurile teritoriale ale ANAF, pentru toate categoriile de persoane fizice care prezintă risc fiscal; înființarea de servicii dedicate de verificări fiscale la nivel regional și instruirea personalului în acest sens;
- continuarea inițiativei privind Persoanele Fizice cu Averi Mari, respectiv intensificarea verificărilor conform codului de procedură fiscală și relansarea campaniei de notificare prin transmiterea de scrisori către contribuabilii ce prezentau riscul de nedepunere a declarației de venit din străinătate;
- întărirea și eficientizarea controalelor vamale

Îmbunătățirea conformării voluntare

- continuarea simplificării accesului contribuabilului la propriul dosar fiscal prin crearea posibilității de accesare a informațiilor privind propriile obligații fiscale (SMS, e-mail) și a plății electronice a acestora (card, SMS) ;
- continuarea simplificării declarațiilor fiscale precum și dezvoltarea declarării electronice;
- efectuarea unui recensământ al contribuabililor pentru verificarea tuturor atributelor de înregistrare;
- realizarea demersurilor pentru implementarea, în colaborare cu Ministerul Finanțelor Publice (MFP), a plății cu cardul și integrarea, pe cât posibil, a acestei facilități cu "Spațiul Privat Virtual";

- dezvoltarea în continuare a Programului de conformare fiscală a Persoanelor Fizice cu Averi Mari prin efectuarea de verificări fiscale pe baza analizei de risc și derularea unor proiecte specifice de îmbunătățire a conformării voluntare – programe de notificare privind declararea veniturilor, întâlniri cu organizațiile și practicienii din domeniul fiscal;
- creșterea calității serviciilor oferite contribuabililor.

Creșterea eficienței colectării veniturilor

- implementarea „Proiectului de modernizare a administrației fiscale (RAMP);
- finalizarea centralizării tehnologice a Sistemului Informatic de Administrare a Creanțelor (SIAC) și implementarea unei noi versiuni a sistemului informatic care deservește contabilitatea creanțelor;
- realocarea portofoliului de contribuabili mari și mijlocii și plasarea lor în administrarea structurilor regionale;
- elaborarea unei strategii de resurse umane, ca parte integrantă a strategiei de resurse umane a MFP;
- consolidarea forței de muncă de la nivelul instituției, având în vedere că numărul total al personalului ANAF raportat la numărul de contribuabili administrați se încadrează în media administrațiilor fiscale din alte state europene (inclusiv operaționalizarea integrală a DGAF până la finalul anului 2015);
- derularea unui intens program de investiții centrat pe consolidarea, repararea și extinderea sediilor din București, inclusiv prin consolidarea viitorului sediu al structurii dedicate contribuabililor mari și mijlocii din regiunea București-Ilfov precum și prin demararea investiției la viitorul sediu al Agenției și la viitorul centru de date.

3.3. PERSPECTIVELE BUGETARE PE TERMEN MEDIU

În ipoteza menținerii pe termen mediu a politicilor fiscal-bugetare actuale, se estimează că România se va încadra în cerințele Pactului de Stabilitate și Creștere în ceea ce privește OTM.

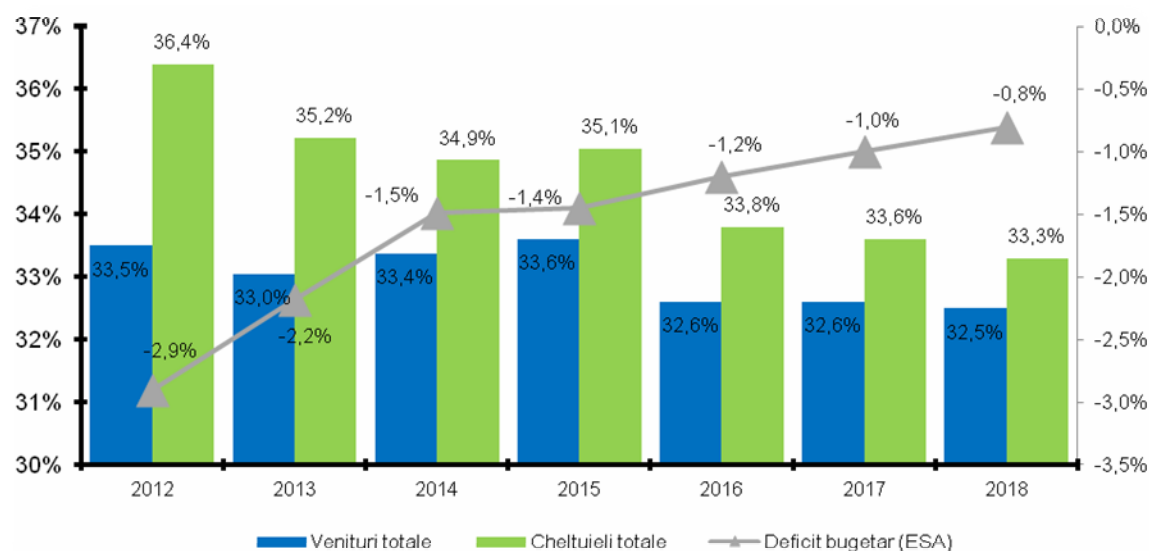
Tabel 11 - Soldul bugetului general consolidat (%PIB)

	2015	2016	2017	2018
	Ținte asumate	Estimări	Estimări	Estimări
SOLD metodologie ESA	-1,45 ^{*)}	-1,2 ^{**)}	-1,0 ^{**)}	-0,8 ^{**)}
SOLD structural	-1,25 ^{*)}	-1,0 ^{**)}	-1,0 ^{**)}	-1,0 ^{**)}

*) Include un ajustor de 0,25pp pentru cofinanțarea proiectelor susținute din fonduri europene

**) Nu include eventualul ajustor pentru investiții sau reforme structurale cu efecte bugetare pozitive directe pe termen lung, inclusiv prin consolidarea potențialului de creștere durabilă, posibil a fi acordat în baza prevederilor art.9 din Regulamentului (CE) 1466/97.

Grafic 2 - POZIȚIA BUGETARĂ CONSOLIDATĂ (ESA 2010, %PIB)¹⁹

I. Pe termen mediu, Guvernul și-a fixat ca elemente ale consolidării politicii fiscal-bugetare,

pe partea de venituri:

- menținerea reducerii contribuțiilor de asigurări sociale de stat cu 5 pp pentru angajator;
- scutirea de impozit pe profit a profitului reinvestit, măsură în vigoare până la 31 decembrie 2016;

¹⁹ Corelația venituri-cheltuieli=sold poate prezenta diferențe datorate rotunjirilor la o zecimală.

- menținerea cotei impozitului pe construcții la 1%;
- modificarea legislației privind redevențele și instituirea unui nou impozit în domeniul petrolier. Acesta va înlocui impozitarea în domeniul petrolului și gazelor naturale astfel încât încasările să fie cel puțin la nivelul anterior pe acest domeniu;
- menținerea cotei reduse de TVA de 9% pentru produsele alimentare și serviciile de restaurant.

pe partea de cheltuieli:

- Asigurarea unui nivel sustenabil pentru cheltuielile cu salariile și pensiile în sectorul public;
- Reorientarea cheltuielilor de investiții publice în vederea realizării unei treceri treptate de la investițiile finanțate integral din surse naționale la investiții cofinanțate din fonduri europene;
- Orientarea resurselor disponibile către investiții publice de antrenare în domeniile: infrastructură, dezvoltare rurală, energie și tehnologie avansată;
- Accelerarea ritmului de cheltuire a fondurilor europene pentru îmbunătățirea ratei de absorbției;
- Regândirea achizițiilor publice în baza criteriilor de oportunitate, prioritate, eficiență;
- Continuarea finanțării schemelor de ajutor de stat și în perioada 2016-2018, pentru a contribui la crearea de noi locuri de muncă, realizarea de investiții care utilizează tehnologii noi, obținerea de produse, servicii, tehnologii inovative, cu efecte asupra creșterii economice și asigurării stabilității macroeconomice;
- Implementarea programării bugetare multianuală pe proiecte și programe, care va aduce economii importante la buget și va crește gradul de predictibilitate și eficiența cheltuielilor publice.

În anul 2016 politica salarială promovată va fi în concordanță cu ultimele evoluții ale mediului intern și internațional, cu cadrul legislativ în vigoare, precum și cu măsurile fiscale și bugetare ce se vor implementa pe orizontul de referință.

Pentru anul 2016 se are în vedere:

- creșterea graduală a salariului de bază minim brut pe țară, astfel: în semestrul I de la 1.050 lei la 1.125 lei, iar începând cu semestrul II la 1.200 lei;
- acordarea unor majorări salariale pentru personalul didactic și didactic auxiliar din învățământ, respectiv 5% începând cu data de 1 aprilie 2016 și încă 5% de la 1 octombrie 2016.

În anul 2016 politica de ocupare a posturilor vacante din sistemul bugetar, se va realiza potrivit prevederilor art. 31 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în

domeniul cheltuielilor publice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2015, respectiv ordonatorii de credite sunt autorizați să stabilească numărul maxim de posturi finanțate astfel încât să se asigure plata integrală a drepturilor de natură salarială acordate în condițiile legii, cu încadrarea în cheltuielile de personal aprobate prin buget.

Cheltuielile de personal aferente bugetului general consolidat pe anul 2016 cuprind și sumele necesare plății tranșei aferente anului 2016 din titlurile executorii care au ca obiect acordarea unor drepturi de natură salarială stabilite în favoarea personalului din instituțiile și autoritățile publice, care se plătesc eșalonat conform prevederilor legale în vigoare.

În anul 2013 a fost aprobată Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, potrivit căreia cererile de restituire care nu pot fi soluționate prin restituire în natură la nivelul entităților investite de lege, se soluționează prin acordarea de măsuri compensatorii sub formă de puncte, acordate prin decizia de compensare, ce pot fi valorificate prin achiziționarea de imobile din Fondul național la licitația publică națională, începând cu data de 1 ianuarie 2016. În termen de 3 ani de la emiterea deciziei de compensare prin puncte, dar nu mai devreme de 1 ianuarie 2017, deținătorul poate opta pentru valorificarea punctelor și în numerar. Astfel, deținătorul poate solicita, anual, după 1 ianuarie 2017, Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților emiterea unui titlu de plată pentru cel mult 14% din numărul punctelor acordate prin decizia de compensare și nevalorificate în cadrul licitațiilor naționale de imobile. Ultima tranșă va reprezenta 16% din numărul punctelor acordate.

Totodată, Legea nr. 165/2013 prevede la art. 41 că plata sumelor de bani reprezentând despăgubiri în dosarele aprobate înainte de intrarea în vigoare a acestei legi, precum și a sumelor stabilite prin hotărâri judecătorești, rămase definitive și irevocabile la data intrării în vigoare a legii, se face în termen de 5 ani, în tranșe anuale egale, începând cu 1 ianuarie 2014.

În anul 2014 a fost aprobată Legea nr. 164/2014, privind unele măsuri pentru accelerarea și finalizarea procesului de soluționare a cererilor formulate în temeiul Legii nr. 9/1998 privind acordarea de compensații cetățenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar în urma aplicării Tratatului dintre România și Bulgaria, semnat la Craiova la 7 septembrie 1940, precum și al Legii nr. 290/2003 privind acordarea de despăgubiri sau compensații cetățenilor români pentru bunurile proprietate a acestora, sechestrate, reținute sau rămase în Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herța, ca urmare a stării de război și a aplicării Tratatului de Pace între România și Puterile Aliate și Asociate, semnat la Paris la 10 februarie 1947, și pentru modificarea unor acte normative, potrivit căreia sumele stabilite prin acte administrative (hotărâre comisie județeană, ordin al șefului Cancelariei Primului-ministru, decizie de plată a ANRP) emise înainte de intrarea în vigoare a acestei legi (decembrie 2014) precum și cele stabilite prin hotărâri judecătorești definitive și irevocabile se plătesc în ordinea cronologică a emiterii acestora, în tranșe anuale egale, eșalonat, pe o perioadă de 5 ani, începând cu data de 1 ianuarie 2015. Aceste sume se actualizează, prin decizie a ANRP, cu indicele de creștere a prețurilor de consum pentru perioada de la

momentul rămânerii irevocabile/definitive, respectiv al emiterii acestora, până la data intrării în vigoare a legii, și constituie obligații de plată.

Sumele stabilite prin decizii de validare a ANRP în conformitate cu Legea nr.164/2014 se plătesc în ordinea cronologică a emiterii acestora, în tranșe anuale egale, eşalonat, pe o perioadă de 5 ani, începând cu anul următor emiterii deciziilor de validare.

Sumele necesare în perioada 2016-2018 pentru plata despăgubirilor care intră sub incidența Legii nr. 165/2013 și a Legii nr. 164/2014 sunt de aproximativ 760 milioane lei pe an.

II. Obiectivele ANAF pentru perioada 2016 – 2018, pe baza unor serii de acțiuni prioritare sunt:

Combaterea fermă a evaziunii fiscale - acțiuni prioritare

- dezvoltarea analizei de risc generalizată la nivelul întregii activități de administrare fiscală, în baza informațiilor de natură fiscală despre contribuabili; dezvoltarea aplicațiilor informatice în vederea efectuării de analize ale rezultatelor acțiunilor de inspecție fiscală inițiate ca urmare a analizei de risc, în vederea confirmării criteriilor de risc și a furnizării de informații pentru analize de risc viitoare;
- extinderea programului de verificare a situației fiscale prin utilizarea metodelor indirecte la nivel național, prin structurile teritoriale ale ANAF, pentru toate categoriile de persoane fizice care prezintă risc fiscal;
- continuarea inițiativei privind Persoanele Fizice cu Averi Mari, respectiv efectuarea de verificări conform codului de procedură fiscală și relansarea campaniei de notificare prin transmiterea de scrisori către contribuabili ce prezentau riscul de nedepunere a declarației de venit din străinătate;
- dezvoltarea în continuare a Programului de conformare fiscală a Persoanelor Fizice cu Averi Mari prin efectuarea de verificări fiscale pe baza analizei de risc și derularea unor proiecte specifice de îmbunătățire a conformării voluntare – programe de notificare privind declararea veniturilor, întâlniri cu organizațiile și practicienii din domeniul fiscal;
- întărirea controlului vamal.

Îmbunătățirea conformării voluntare

- continuarea simplificării declarațiilor fiscale precum și dezvoltarea declarării electronice;
- creșterea calității serviciilor oferite contribuabililor:

Creșterea eficienței colectării veniturilor

- implementarea „Proiectului de modernizare a administrației fiscale” (RAMP);

- consolidarea forței de muncă de la nivelul instituției, având în vedere că numărul total al personalului ANAF raportat la numărul de contribuabili administrați se încadrează în media administrațiilor fiscale din alte state europene;
- implementarea unui sistem IT integrat, unitar, care să reprezinte cea mai bună valoare pentru banii investiți;
- automatizarea și eficientizarea proceselor funcționale ale ANAF, prin utilizarea tehnologiei informațiilor și comunicațiilor, în condițiile reorganizării ANAF.

3.4. IMPACTUL ADERĂRII LA UE ASUPRA FINANTELOR PUBLICE

3.4.1. ALOCĂRILE DIN BUGETUL UNIUNII EUROPENE – CFM 2007-2013

Absorbția fondurilor externe nerambursabile reprezintă una din prioritățile Guvernului României. Alocarea substanțială de fonduri din partea Uniunii Europene (circa 35 miliarde Euro) pentru cadrul financiar multianual²⁰ (CFM) 2007-2013 trebuie valorificată optim, ea reprezentând o resursă cheie pentru dezvoltarea pe termen mediu și lung a economiei și societății românești, precum și un element central al sustenabilității bugetare prin prisma strategiei investiționale și a caracterului nerambursabil al acestor fonduri.

Sumele totale alocate României în CFM 2007-2013 sunt de circa 35 miliarde euro:

- Fonduri Structurale și de Coeziune – 19,67 mld.euro;*
- Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) – 8,12 mld.euro;*
- Fondul European pentru Pescuit (FEP) – 0,23 mld.euro;*
- Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) – 6,58 mld.euro.*

FONDURILE STRUCTURALE ȘI DE COEZIUNE PENTRU CFM 2007-2013

Alocarea pentru România a fondurilor Structurale și de Coeziune pentru perioada 2007-2013 este de 19,67 miliarde euro, din care 19,21 miliarde euro sunt alocate programelor operaționale aferente obiectivului „Convergență”, iar 0,46 miliarde euro sunt alocate obiectivului „Cooperare Teritorială Europeană”. Din suma de 19,21 miliarde euro – obiectivul „Convergență”, suma de 12,66 miliarde euro reprezintă fonduri structurale (Fond European de Dezvoltare Regională și Fondul Social European), iar 6,55 miliarde euro fond de coeziune.

Suma totală primită de România, până la 31 martie 2015, de la Comisia Europeană pentru fonduri structurale și de coeziune pentru perioada 2007-2013 este de 11,42 miliarde euro, ceea ce reprezintă 60% din alocarea UE pentru perioada 2007-2013. Din această sumă 11% reprezintă pre-finanțări, în timp ce 49% reprezintă sume rambursate de către Comisia Europeană.

²⁰CFM este un mecanism menit să asigure previzibilitatea cheltuielilor UE și, în același timp, respectarea unei discipline bugetare stricte.

Valoarea rambursărilor de la Comisia Europeană numai în anul 2014 a fost de 3,54 miliarde euro, reprezentând 41% din totalul sumelor rambursate de către Comisia Europeană în întreaga perioadă 2007 - 2014.

Anul 2015 este ultimul an de eligibilitate al cheltuielilor aferente fondurilor alocate de UE pentru CFM 2007 – 2013. Estimăm că la finalul perioadei de implementare CFM 2007-2013, rata de absorbție a fondurilor europene va depăși 80% din alocarea financiară aferentă.

FONDURILE DIN POLITICA AGRICOLĂ COMUNĂ PENTRU CFM 2007-2013

Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

Alocarea pentru România din FEADR pentru CFM 2007-2013 este de 8,12 miliarde euro. Plățile efectuate din FEADR (declaratate eligibile de către Comisia Europeană) cumulate din 2007 până în decembrie 2014 au fost de 6,14 miliarde euro (la care se adaugă avansul încasat în anul 2008 de către România din bugetul Uniunii Europene, în vederea asigurării finanțării necesare demarării și derulării Programului în valoare de 0,56 miliarde euro), ceea ce conduce la un grad de absorbție a FEADR de peste 82%.

Fondul European pentru Pescuit (FEP)

Alocarea financiară anuală a variat ca urmare a dezangajării corespunzătoare anvelopelor financiare ale anilor 2009, 2010, 2011 și 2012 totalizând 52,44 mil. euro ducând la modificarea sumei inițiale de 230,71 mil. euro la suma de 178,27 mil. euro.

Suma totală a rambursărilor primite de România de la Comisia Europeană pentru FEP în CFM 2007-2013, până la 31 martie 2015, a fost de 79,71 milioane euro, ceea ce reprezintă circa 41% din alocarea UE pentru perioada 2007-2013.

Fondul European pentru Garantare Agricolă (FEGA)

Alocarea pentru România din FEADR pentru CFM 2007-2013 este de 6,58 miliarde euro. Începând cu anul 2007, APIA derulează măsuri de sprijin finanțate atât din bugetul național, cât și din fonduri europene. Din Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA) se finanțează plățile directe, măsurile de piață, comerț exterior și promovare produse agricole. Începând cu anul 2007 și până la 31 martie 2015 au fost efectuate plăți în valoare de aprox. 7,33 miliarde euro din FEGA. Raportând această sumă la plafoanele financiare alocate, rezultă o rata anuală de absorbție de peste 98%. Această rată înaltă de absorbție demonstrează că fermierii români sunt interesați de accesarea fondurilor europene, dar și faptul că banii primiți de aceștia au contribuit la creșterea dezvoltării lor.

3.4.2. POZIȚIA FINANCIARĂ NETĂ A ROMÂNIEI ÎN RELAȚIA CU BUGETUL UE (2007-2015)

Balanța financiară netă determină poziția netă națională în relația cu bugetul comunitar. Încă din primul an de la aderare, România a fost beneficiar net în relația financiară cu UE, înregistrând un sold pozitiv.

Tabel 12 - Balanța financiară netă a României în relația cu Uniunea Europeană pentru CFM 2007-2013

Denumire	mld. EURO									
	Realizat 2007	Realizat 2008	Realizat 2009	Realizat 2010	Realizat 2011	Realizat 2012	Realizat 2013	Realizat 2014	Realizat 2015 (execuția la 31.03.2015)	Realizat 2007-2015 (execuția la 31.03.2015)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	1,60	2,64	2,93	2,29	2,62	3,44	5,56	5,93	2,83	29,85
<i>A. Fonduri de pre-aderare</i>	<i>0,81</i>	<i>0,75</i>	<i>0,62</i>	<i>0,27</i>	<i>0,13</i>	<i>0,04</i>	<i>0,03</i>	<i>0,02</i>	<i>0,02</i>	<i>2,70</i>
<i>B. Fonduri post-aderare, din care:</i>	<i>0,79</i>	<i>1,89</i>	<i>2,31</i>	<i>2,02</i>	<i>2,49</i>	<i>3,40</i>	<i>5,53</i>	<i>5,91</i>	<i>2,81</i>	<i>27,15</i>
B1. Fonduri structurale și de coeziune (FSC)	0,42	0,65	0,92	0,51	0,71	1,17	2,96	3,59	0,73	11,65
B2. Fonduri pentru dezvoltare rurală și pescuit (FEADR+FEF)	0,02	0,58	0,57	0,76	0,88	1,09	1,23	0,84	0,79	6,75
B3. Fondul European pentru Garantare Agricolă (FEAGA)	0,01	0,46	0,58	0,66	0,77	0,99	1,17	1,33	1,28	7,25
B4. Altele (post-aderare)	0,34	0,21	0,25	0,09	0,13	0,15	0,16	0,16	0,01	1,50
II. SUME PLATITE CATRE BUGETUL UE	1,15	1,27	1,36	1,16	1,30	1,43	1,53	1,62	0,53	11,35
III. SOLDUL FLUXURILOR = I - II	0,45	1,37	1,57	1,13	1,33	2,01	4,02	4,31	2,31	18,50

În anul 2014 România și-a eficientizat procesul de absorbție, astfel încât gradul de atragere a fondurilor europene a fost cel mai bun de la aderarea țării noastre la UE, încadrându-se în trendul imprimat începând cu anul 2013.

Anul 2015 fiind ultimul an de eligibilitate al cheltuielilor aferente fondurilor alocate de UE pentru CFM 2007 – 2013, devine un an-cheie, în care România are misiunea de a solicita Comisiei Europene rambursarea unei sume cât mai mari.

3.4.3. ALOCĂRILE DIN BUGETUL UNIUNII EUROPENE – CFM 2014-2020

La nivelul UE, anul 2014 a marcat intrarea într-un nou CFM, cu o perioadă de desfășurare de șapte ani, respectiv până în anul 2020. Componenta programelor pentru CFM 2014-2020 diferă față de cea din CFM 2007-2013. CFM este un mecanism menit să asigure previzibilitatea cheltuielilor UE și, în același timp, respectarea unei discipline bugetare stricte.

Alocarea României pentru CFM 2014-2020 este de circa 43 miliarde euro:

- *Politica de Coeziune - 22,99 mld euro*
 - Fondul European de Dezvoltare Regională -10,73 mld euro
 - Fondul Social European - 4,77 mld euro
 - Inițiativa pentru Ocuparea tinerilor - 0,10 mld euro
 - Fondul de Coeziune - 6,94 mld euro
 - Cooperare teritorială - 0,45 mld euro
- *Politica Agricolă Comună - 18,98 mld euro*
 - Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală - 8,13 mld euro
 - Fondul European pentru Garantare Agricolă – 10,85 mld euro
- *Politica Maritimă Integrată - 0,17 mld euro*
 - Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime - 0,17 mld euro
- *Fondul European pentru Ajutorarea Persoanelor Defavorizate - 0,44 mld euro*

3.5. EVOLUȚIILE ȘI NIVELUL DATORIEI GUVERNAMENTALE²¹

DATORIA GUVERNAMENTALĂ ȘI STRATEGIA DE ADMINISTRARE A DATORIEI PUBLICE GUVERNAMENTALE

Datoria guvernamentală conform metodologiei UE s-a situat la sfârșitul anului 2014 la un nivel de 39,8% din PIB, net inferior plafonului de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht. Din datoria guvernamentală, la sfârșitul anului 2014, datoria internă a reprezentat 19,1% din PIB, în timp ce datoria externă a fost de 20,7% din PIB ca urmare a unui proces de finanțare în anii anteriori care a avut în vedere o finanțare externă semnificativă.

Obiectivele Strategiei de administrare a datoriei publice guvernamentale pentru perioada 2015 - 2017 aprobate recent de Guvern sunt următoarele:

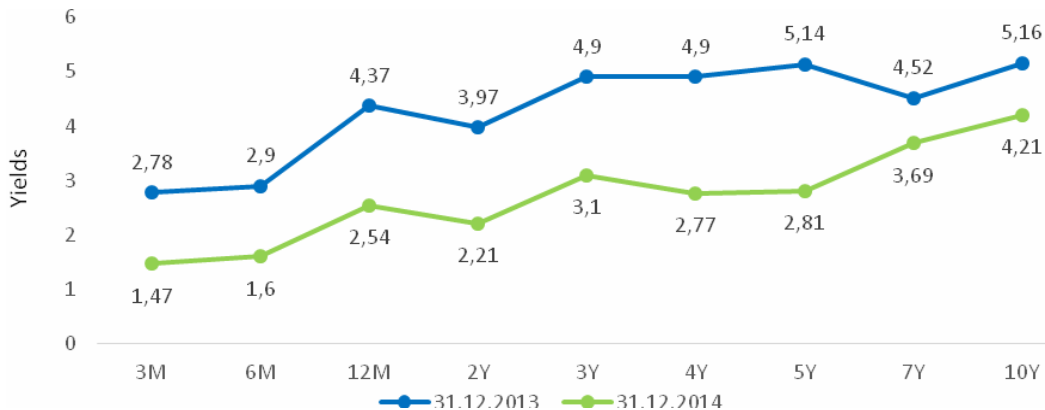
- Asigurarea necesarului de finanțare al administrației publice centrale și a obligațiilor de plată, pe fondul minimizării costurilor pe termen mediu și lung;
- Limitarea riscurilor financiare asociate portofoliului datoriei publice guvernamentale;
- Dezvoltarea pieței interne a titlurilor de stat.

Circa 60% din finanțarea deficitului bugetar în anul 2015 se va realiza din surse interne și în completare din surse externe, în timp ce pentru anii următori, MFP își propune creșterea ponderii finanțării deficitului bugetar din surse interne având în vedere obiectivul dezvoltării pieței interne a titlurilor de stat și al diminuării expunerii la riscul valutar. În aceste condiții, volumul anual de titluri de stat, destinate finanțării deficitului bugetar și refinanțării datoriei publice, ce se va emite în anii următori, este estimat la maxim 45 miliarde lei, nivel estimat pentru anul 2016 .

Strategia de finanțare din surse interne are în vedere, în principal, emisiuni de titluri de stat denominate în lei, respectiv certificate de trezorerie, inclusiv emiterea de certificate de trezorerie cu scadențe pe termen scurt și foarte scurt (1 – 3 luni), precum și continuarea emiterii de certificate de trezorerie cu scadență la 6 și 12 luni și obligațiuni de tip benchmark cu scadențe pe termen mediu și lung în funcție de cererea existentă în piață și ținând cont de obiectivul consolidării curbei de randamente în lei. Randamentele titlurilor de stat au urmat un trend descendent în ultimii doi ani pe fondul măsurilor de relaxare a politicii monetare de către BNR, evoluția randamentelor fiind influențată și de condițiile lichidității pieței monetare, reducerile ratei RMO aferente pasivelor în lei ale instituțiilor de credit și de apetitul investitorilor nerezidenți. Așa cum se prezintă în graficul de mai jos, la sfârșitul anului 2014 ratele dobânzilor aferente titlurilor de stat pe termen scurt și mediu au înregistrat o reducere mai accentuată pe fondul unei oferte mari pe aceste segmente de maturitate, sub nivelul ratei dobânzii de politică monetară a BNR.

²¹ Toți indicatorii utilizați în acest capitol sunt în conformitate cu metodologia UE

Grafic 3 - Randamentele titlurilor de stat pe piața primară

Sursa: Ministerul Finanțelor Publice

Un factor cheie care a contribuit la creșterea cererii pentru titlurile de stat a fost decizia agenției de rating S&P de includere a României în categoria „investment grade” ceea ce a condus la includerea obligațiunilor de stat începând cu luna iulie 2014 în indicii de referință ai piețelor emergente.

Pentru a reduce costurile de finanțare și a promova o mai bună funcționare a pieței secundare, MFP intenționează să continue politica de construire de serii de obligațiuni de stat de tip benchmark lichide de-a lungul întregii curbe de randament, concomitent cu o politică transparentă de emisie a titlurilor de stat, prin stabilirea numărului de obligațiuni de stat de tip benchmark, a unor intervale pentru volumul aferent unei emisiuni, precum și informarea în prealabil a pieței în ceea ce privește volumele, frecvența lansării/redeschiderii anumitor categorii de maturități. Ca parte a acestei politici, MFP intenționează să elimine gradual emisiunile de titluri denumite în EURO pe piața internă, pe termen mediu.

Pentru îmbunătățirea activității pe piața secundară, MFP are în vedere introducerea în prima parte a anului 2015 a platformei electronice de tranzacționare (ETP) care va contribui la creșterea transparenței cotațiilor și implicit a formării prețurilor aferente titlurilor de stat asigurând premisele reducerii costurilor de tranzacționare pentru participanții din piața secundară. Totodată, în cursul anului 2015, după elaborarea cadrului procedural și operațional, MFP intenționează să utilizeze operațiuni specifice de piață secundară, de tipul „buy back” și „bond exchange”, în scopul accelerării creării de titluri de stat de tip benchmark lichide și facilitării refinanțării seriilor cu volume mari care devin scadente. Pentru un management eficient al lichidităților, MFP intenționează să înceapă să utilizeze operațiuni de tip „reverse repo”, în baza unei consultări în prealabil cu BNR, în vederea coordonării politicilor de finanțare și management al lichidităților cu cele monetare.

În ceea ce privește sursele de finanțare *externă* pe termen mediu, acestea se vor asigura în principal prin emisiuni de euroobligațiuni pe piețele externe de capital în cadrul Programului-cadru de emisiuni de titluri de stat (MTN), și în completare se vor contracta împrumuturi de la creditorii oficiali (instituții financiare internaționale și agenții

guvernamentale). MFP intenționează să mențină prezența pe piețele internaționale de capital, chiar dacă acest lucru este posibil să se realizeze prin volume mai mici întrucât piața internă va constitui principala sursă de finanțare. Cele mai multe emisiuni de obligațiuni pe piețele externe vor fi denumite în EURO pentru a consolida și extinde referințele de preț pentru titlurile de stat, în special pe maturități lungi în funcție de condițiile de piață. Cu toate acestea, emisiunile denumite în USD pe piețele externe sau în alte valute pot oferi avantaje, prin extinderea maturității, capacitatea crescută a pieței de absorbție a noilor emisiuni și diversificarea bazei de investitori. Aceasta sursă de finanțare este în mod particular importantă pentru România ca alternativă de finanțare în cazul unor evenimente externe care ar putea limita accesul la finanțare pe piața europeană.

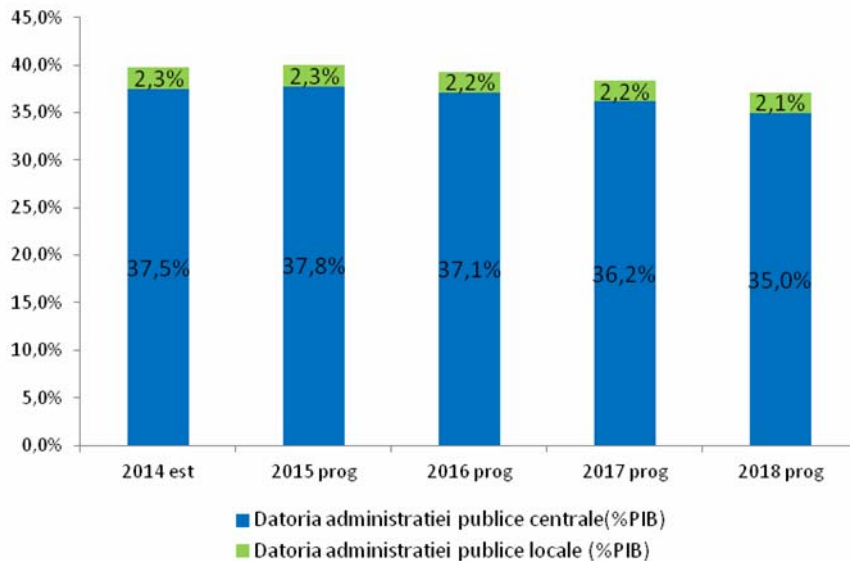
MFP va păstra flexibilitatea în ceea ce privește momentul accesării pieței internaționale și volumul emisiunilor externe, ținând cont de costurile asociate, de considerentele de risc, de potențialele implicații asupra obiectivelor și politicilor băncii centrale, precum și de evoluția pieței locale. În plus, MFP intenționează să utilizeze operațiuni specifice de piață secundară, de tipul buy back și bond exchange, în scopul facilitării refinanțării seriilor cu volume și dobânzi mari care devin scadente în următoarea perioadă.

În completare, implementarea reformelor structurale în sectoare economice cheie, precum și a unor programe/proiecte prioritare pentru economia românească vor continua să fie finanțate din împrumuturile contractate de la instituții financiare internaționale (Banca Mondială, BEI, BDCE, BERD).

Sursele necesare refinanțării datoriei publice guvernamentale se vor asigura de pe piețele pe care s-au emis aceste datorii, precum și din rezerva financiară în valută la dispoziția Trezoreriei Statului. Pentru îmbunătățirea managementului datoriei publice și evitarea presiunilor sezoniere în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, se are în vedere menținerea rezervei financiare (buffer) în valută la dispoziția Trezoreriei Statului, la un nivel confortabil, astfel încât să fie diminuate riscurile aferente perioadelor caracterizate de o volatilitate ridicată pe piețele financiare. Pentru anul 2015, nivelul acestui buffer va fi consolidat astfel încât să acopere 4 luni din necesarul brut de finanțare.

Pe fondul unei creșteri economice medii anuale de 3,7% din PIB și a unor deficite calculate conform metodologiei UE de sub 1,2% din PIB, în perioada 2016 – 2018, estimăm că ponderea datoriei guvernamentale brute nu va depăși 40% din PIB, după cum rezultă din graficul de mai jos.

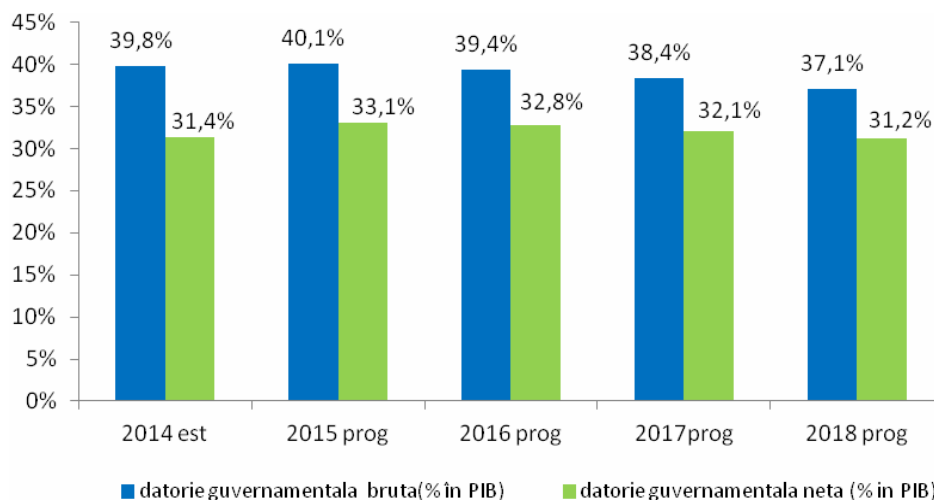
Grafic 4 - Datoria guvernamentală brută conform metodologiei UE

Sursă: Ministerul Finanțelor Publice

Dacă se au în vedere activele financiare lichide²², nivelul datoriei guvernamentale nete (reprezentând datoria guvernamentală brută minus activele financiare lichide) în perioada de analiză nu va depăși 33% din PIB.

Grafic 5 - Datoria guvernamentală conform metodologiei UE

Sursă: Ministerul Finanțelor Publice

Factorii care au influență asupra modificării ponderii datoriei guvernamentale în PIB în perioada 2015-2018, inclusiv ajustările stoc-fluxuri sunt prezentați în anexa 4.

²²

AF1, AF2, AF3 (consolidate la valoarea de piață), AF5 (dacă este cotate la bursă; inclusiv acțiunile fondurilor mutuale)

3.6.IMPACTUL PROIECTULUI DE COD FISCAL ASUPRA BALANȚEI GUVERNAMENTALE

Obiectivele fundamentale privind fiscalitatea sunt reprezentate de simplificarea acesteia și de crearea predictibilității într-un cadru fiscal-bugetar stimulat pentru dezvoltarea mediului economic privat și public.

Evoluția realităților economice, sociale și politice în perioada 2003-2014, contextul creat de criza economico-financiară internațională și, nu în ultimul rând, aderarea României la Uniunea Europeană au determinat modificarea și completarea în repetate rânduri a Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal.

Codul fiscal a cunoscut, de la data adoptării sale, decembrie 2003, și până în prezent, numeroase modificări și completări, cele mai importante fiind introduse prin Legea nr.343/2006, act normativ care a asigurat transpunerea în legislația națională a dispozițiilor acquis-ului comunitar privitor la domeniul fiscal, ca cerință majoră a aderării României la Uniunea Europeană.

Cu toată preocuparea continuă de îmbunătățire și simplificare a prevederilor Codului fiscal, acesta este perceput de mediul economic și social ca fiind dificil de aplicat și supus permanent riscului de interpretare neunitară a prevederilor sale. Modificările legislative frecvente aferente acestui act normativ, necesare pentru funcționarea sistemului de impozite și taxe din România, au generat unele dificultăți în interpretarea și în aplicarea anumitor prevederi legale incidente în domeniul fiscal.

Dezvoltarea dinamică a mediului de afaceri și implicit a legislației conexe, obligația de transpunere în legislația națională a hotărârilor Curții de Justiție a Uniunii Europene, precum și a modificărilor/completărilor aduse regulamentelor, directivelor sau altor acte comunitare, reprezintă câțiva din factorii determinanți care impun permanent modificarea și completarea legislației fiscale naționale.

Totodată, numeroasele modificări și completări succesive aduse Codului fiscal de la data adoptării până în prezent, prin ordonanțe și ordonanțe de urgență, aprobate prin lege sau care sunt încă în proces legislativ parlamentar, acte normative în conținutul cărora se fac trimiteri de la un articol la altul, au făcut ca republicarea acestuia de către Monitorul Oficial să devină un proces dificil de gestionat.

În acest context, Guvernul României și-a propus pe termen mediu, ca prin rescrierea Codului fiscal să se ajungă la următoarele rezultate:

- claritate și accesibilitate în aplicarea prevederilor Codului fiscal, prin restructurarea pe baze sistematice a normelor fiscale;
- transparență în prezentarea principiilor fiscale, în definirea conceptelor, noțiunilor și metodelor, utilizate în construcția și administrarea sistemului coerent al impozitelor,

taxelor și contribuțiilor sociale, reglementate de Codul fiscal, în scopul înțelegerii corecte și evitarea interpretărilor în aplicarea normelor fiscale;

- asigurare a corelării între prevederile Codului fiscal și dispozițiile Codului de procedură fiscală rescris, precum și cu cele ale legislației conexe;

- creșterea eficienței activității de administrare a impozitelor, taxelor și contribuțiilor sociale prevăzute de Codul fiscal;

- scăderea costurilor de administrare a impozitelor și taxelor prevăzute de Codul fiscal precum și a celor de conformare suportate de contribuabili;

- stimularea liberei inițiative și încurajarea investițiilor în România prin scutirea de la plata impozitului pe veniturile din dividende.

Principalele măsuri avute în vedere în noul proiect de Cod fiscal:

- Reducerea cotei standard de TVA de la 24% în prezent la 20% începând cu 1 ianuarie 2016;
- Reducerea cotei standard TVA de la 20% la 18% începând cu 1 ianuarie 2018
- Stabilirea unei cote de impozitare diferențiate, în funcție de numărul de salariați în cadrul microîntreprinderilor;
- Reducerea impozitului pe dividende începând cu 1 ianuarie 2016 de la 16% la 5%;
- Reducerea cotei de impozit pe profit de la 16% în prezent la 14% începând cu 1 ianuarie 2019;
- Reducerea cotei de impozit pe venit de la 16% în prezent la 14% începând cu 1 ianuarie 2019;
- Reducerea contribuției de asigurări sociale de stat datorată de angajat de la 10,5% la 7,5% de la 1 ianuarie 2018;
- Reducerea de la 1 ianuarie 2018 contribuției de asigurări sociale de stat datorată de angajator, în funcție de condițiile de muncă, respectiv:
 - pentru condiții normale de muncă de la 15,8% la 13,5%;
 - pentru condiții deosebite de muncă de la 20,8% la 18,5%;
 - pentru condiții speciale și pentru alte condiții de muncă de la 25,8% la 23,5%.
- Introducerea plafonului maxim de 5 salarii medii brute pentru baza lunară de calcul a contribuției de asigurări sociale de sănătate(CASS);
- Eliminarea impozitului pe construcții speciale din 1 ianuarie 2016.

Tabel 13 - Cod fiscal

mil. lei

	Impact 2016	Impact 2017	Impact 2018
Total	-12.024,4	-13.152,7	-26.361,2
din care principalele măsuri fac referire la:			
Impozitul pe profit			
Profitul investit în echipamente tehnologice - mașini, utilaje și instalații de lucru (...) este scutit de impozit	-56	-19	-
Impozitul pe veniturile microîntreprinderilor			
Introducerea unui sistem diferențiat de cote de impozitare, între 1% și 3%, în funcție de numărul de salariați	-254	-264	-274
Impozitul pe venit			
Venituri din activități independente - revizuirea modalității de determinare a bazei impozabile în cazul contribuabililor care obțin venituri din drepturi de proprietate intelectuală și care optează pentru stabilirea impozitului pe venit ca impozit final, în sensul asigurării deductibilității contribuțiilor sociale obligatorii reținute de către plătitori și a cotelor forfetare de cheltuieli, după caz (40%)	-25,7	-26,7	-25,7
Venituri din salarii și asimilate salariilor - Acordarea aceluiași tratament fiscal tichetelor cadou, respectiv neimpozitarea acestora în cazul în care sunt acordate sub forma cadourilor, în limita a 150 lei cu ocazia anumitor evenimente. <u>Aplicarea aceluiași regim fiscal pentru cadourile și tichetele cadou oferite tuturor salariaților, în cazul în care acestea sunt acordate pentru evenimentele și în limita respectivă</u>	-43,6	-44,8	-45,9
Venituri din salarii și asimilate salariilor - Majorarea nivelului deducerilor personale acordate în funcție de numărul persoanelor aflate în întreținere astfel încât acestea să fie cuprinse între 300 lei/lunar și 800 lei/lunar, pentru un venit lunar brut de până la 1.500 lei /lunar, inclusiv. Introducere plafon CASS 5 castiguri salariale. La stabilirea venitul net din salarii, din venitul brut se deduc contribuțiile sociale, aferente unei luni, 2018 cota CAS 7,5% angajat	-376	-439	274
Venituri din salarii, asimilate salariilor și venituri din pensii Acordarea deducerii speciale pentru credite rescadente la calculul bazei impozabile. Deducerea se acordă lunar, pe o perioadă egală cu prelungirea duratei inițiale a creditului, dar nu mai mult de doi ani, și reprezintă rata lunara din această perioadă, dar nu mai mult de 1.500 lei/lună	-516,3	-556,2	-
Venituri din cedarea folosinței bunurilor - Majorarea cotelor de cheltuieli forfetare de la 25% la 40% pentru venituri din cedarea folosinței bunurilor, inclusiv pentru venitul net din arenda	-111,8	-114,8	-117,6
Venituri din investiții - revizuirea capitolului astfel cum a fost propus în cadrul proiectului privind rescrierea Codului fiscal, altele decât veniturile din dividende	-230,3	-245,3	-261,50
Venituri din investiții - reducerea cotei de impozit pentru dividendele distribuite persoanelor fizice de la 16% la 5%	-1205,1	-1400,1	-1492,5
Venituri din pensii - Majorarea sumei neimpozabile lunare luată în calcul la stabilirea venitului impozabil lunar din pensii la 1050 lei, începând cu drepturile aferente lunii ianuarie 2016. Plafonul neimpozabil lunar de 1.050 lei acordat în anul fiscal 2016 va fi majorat cu 50 lei, în fiecare an fiscal, începând cu drepturile aferente lunii ianuarie, până ce plafonul de venit neimpozabil va ajunge la valoarea de 1.200 lei /lunar	-151,5	-170,7	-176,4
Venituri din pensii - Acordarea posibilității contribuabililor de a dispune asupra destinației unei sume reprezentând până la 2% din impozitul	-12,30	-12,70	-13,10

datorat pentru susținerea entităților nonprofit care se înființează și funcționează în condițiile legii, unităților de cult, precum și pentru acordarea de burse private, conform legii.			
Contribuții sociale obligatorii			
Reducerea cotei individuale a contribuției de asigurări sociale de stat cu 3 pp (de la 10,5% la 7,5%) și a cotei datorate de angajatori cu 2,3 pp (de la 15,8% pentru condiții normale de muncă la 13,5%). Aplicare de la 01 ianuarie 2018	-	-	-8396,5
Eliminarea excepției prin care se stabilește că persoanele fizice care realizează venituri din desfășurarea activităților independente nu datorează contribuții de asigurări sociale(CAS) pentru aceste venituri dacă mai realizează și venituri din salarii	200,4	362,1	330,8
Efectuarea de plăți anticipate cu titlu de CAS, la o baza lunară de calcul ce reprezintă 35% din câștigul salarial mediu brut în vigoare în anul pentru care se stabilesc plățile anticipate, în cazul persoanelor fizice care realizează venituri din activități independente și care determină venitul net în sistem real/venitul net anual pe baza normelor de venit. Persoanele care obțin venituri din activități independente datorează CAS dacă venitul lunar realizat depășește 35% din câștigul salarial mediu brut. Se efectuează regularizarea în anul următor în funcție de venitul realizat, în baza declarației de venit Efectuarea de regularizări în anul următor în funcție de venitul realizat, în plus, în baza declarației de venit. Plata CAS opțional în cota individuală sau cota integrală stabilită pentru condiții normale de muncă. Baza CAS nu poate fi mai mare de 5 ori câștigul salarial mediu brut. Majorare cotă cheltuială forfetară pentru drepturi de proprietate intelectuală de la 20% la 40%	-161,8	229,1	197,3
Introducerea obligației de plată a contribuției individuale de asigurări sociale de sănătate pentru persoanele fizice care obțin în același timp venituri din investiții și din salarii. Baza CASS nu poate fi mai mare decât valoarea reprezentând 5 ori câștigul salarial mediu brut.	416,9	482,1	511,9
Introducerea obligației de plată a contribuției individuale de asigurări sociale de sănătate pentru persoanele care realizează doar venituri din investiții, proprietate intelectuală și alte surse și care NU sunt exceptate de la plată conform Codului fiscal în vigoare. Baza CASS nu poate fi mai mare decât valoarea reprezentând 5 ori câștigul salarial mediu brut.	-15,0	-17,4	-18,5
Introducerea unui plafon maxim pentru baza lunară de calcul a contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate (CASS). Plafonul maxim este stabilit la valoarea a 5 câștiguri salariale medii brute.	-933,2	-1.079,1	-1.146,0
Impozitul pe veniturile obținute din România de nerezidenți și impozitul pe reprezentanțele firmelor străine înființate în România			
Reducerea cotei de impozit pe veniturile din dividende obținute din România de persoanele nerezidente de la 16% la 5%.	-52,2	-61,3	-63,3
Taxa pe valoarea adăugată			
Reducerea cotei standard de TVA de la 24% la 20%, începând cu data de 1 ianuarie 2016 și de la 20% la 18% începând cu 1 ianuarie 2018	-7219,1	-8454,4	-14295,5
Accize și alte taxe speciale			
Reanalizarea sistemului de accizare pentru băuturile alcoolice	-312,5	-324,0	-337,0
Eliminarea din sfera de aplicare a accizelor a altor produse accizabile	-71,8	-75,1	-79,4
Eliminarea din sfera de aplicare a accizelor a impozitului pe țigăiul din producția internă	-17,6	-18,2	-19,0
Impozite și taxe locale			
Schimbarea modului de calcul al impozitului pe clădiri, în funcție de destinația clădirii- rezidențiale și nerezidențiale	333,7	365,4	398,4
Eliminarea taxei hoteliere	-16,9	-17,4	-17,8

Impactul negativ generat de măsurile prevăzute în proiectul de lege privind Codul fiscal va fi compensat pe anul 2016 și în anii următori pe de o parte din veniturile încasate suplimentar ca urmare a impactului macroeconomic și social, respectiv din creșterea economică adițională rezultată, iar pe de altă parte din creșterea veniturilor bugetare încasate ca urmare a implementării de către Agenția Națională de Administrare Fiscală a măsurilor structurale de eficientizare a sistemului de colectare a veniturilor bugetare și de creștere a gradului de conformare voluntară, atât la declarare cât și la plată.

Se estimează că obligațiile și încasările la bugetul general consolidat se vor majora ca urmare a efectelor de multiplicare economică determinate de măsurile de relaxare fiscală prevăzute de proiectul de lege, transpuse în creșterea investițiilor și a locurilor de muncă.

Pentru perioada 2016-2019 se estimează că prin valorificarea de către sectorul privat a disponibilităților bănești rezultate din aplicarea noului Cod fiscal se vor obține venituri suplimentare de aproximativ 1,5 miliarde lei în anul 2016 și aproximativ 2,5 miliarde lei pe an în perioada 2017-2018.

Creșterea veniturilor bugetare încasate de Agenția Națională de Administrare Fiscală este argumentată și de măsurile întreprinse, care vor continua în perioada viitoare, privind :

- reducerea decalajului fiscal în colectarea TVA. Măsurile de creștere a capacității administrative sunt măsuri structurale a căror aplicare, în perioada 2016 – 2018, va conduce la reducerea în continuare a gap-ului fiscal cu cel puțin 4 puncte procentuale anual, respectiv cu o creștere a încasărilor cu cca. 4 – 5 miliarde lei anual.
- extinderea la nivel național a proiectului destinat prevenirii și combaterii muncii nedeclarate și/sau subdeclarată, în scopul sprijinirii concurenței loiale în mediul de afaceri și a protejării angajaților prin creșterea nivelului de securitate socială, ceea ce va atrage venituri suplimentare, numai în anul 2015, de cca. 1 miliard lei impozit pe venit și 1,5 miliarde lei contribuții sociale.
- modificările aduse de noua lege a insolvenței au creat un trend descendent al numărului de dosare noi de insolvență înregistrate pe rolul instanțelor de judecată, fapt confirmat și de datele publicate de Oficiul Național al Registrului Comerțului potrivit cărora numărul societăților intrate în insolvență a scăzut de la 29.587 în anul 2013 la numai 20.696 în anul 2014. Aceasta poate conduce la o creștere semnificativă a încasărilor bugetare din acest segment deoarece un număr important de firme rămân în administrare curentă și vor achita atât obligațiile restante acumulate cât și obligațiile curente, având la dispoziție instrumentele eșalonării/amânării la plată.
- conformarea voluntară privind plata impozitelor va înregistra o evoluție pozitivă cu cca. 2 puncte procentuale pe an (echivalentul a 3,2 miliarde lei), ajungând la finele anului 2018 la cca. 90% .

Astfel, din măsurile structurale întreprinse de A.N.A.F., având în vedere efectul cumulat al acestora se estimează că se vor încasa suplimentar circa 14 miliarde lei în anul 2016 și 18 miliarde lei anual în perioada 2017-2018.

3.7.CLAUZA PENTRU REFORME STRUCTURALE

În Analiza anuală a creșterii pentru anul 2015, Comisia Europeană a identificat investițiile, reformele structurale și responsabilitatea bugetară ca fiind elemente esențiale ale strategiei de politică economică a Uniunii Europene pentru a crea locuri de muncă și creștere economică. Articolul 5 și articolul 9 din Regulamentul nr.1466/1997 precizează modul în care statele membre ar trebui să progreseze în vederea atingerii unei poziții bugetare sănătoase, respectiv modul în care reformele structurale pot fi luate în considerare în cadrul componentei preventive a pactului așa-numită "clauză de reformă structurală". Prin aplicarea **clauzei de reformă structurală**, Statele Membre (SM) care implementează reforme structurale majore cu impact pozitiv pe termen lung au voie să devieze temporar de la calea de atingere a OTM sau de la OTM în sine.

În concordanță cu măsurile de reformă prioritare pentru România asumate prin Programul Național de Reformă (PNR), măsuri relevante pentru recomandările specifice de țară și pentru atingerea obiectivelor asumate în cadrul Strategiei Europa 2020, se propun pentru clauza de reformă structurală, următoarele domenii majore de intervenție și modernizare structurală:

- Îmbunătățirea capacității și a performanțelor sistemului de cercetare pentru creșterea investițiilor în domeniul CDI. În acest sens, prioritare vor fi măsurile pentru dezvoltarea capacității de cercetare în sectorul privat, care va trebui să-și majoreze contribuția de la circa 0,1% în prezent la angajamentul asumat în cadrul Strategiei Europa 2020, respectiv de asigurare a 1% din finanțarea sectorului din surse private. De asemenea, contribuția financiară publică va trebui să se majoreze de la 0,3% în anul 2013 la 1% în anul 2020.
- Continuarea reformei în sectorul de sănătate și promovarea incluziunii sociale. Prioritare vor fi: îmbunătățirea eficienței și a sustenabilității financiare a sistemului de sănătate, precum și creșterea accesului la servicii medicale de sănătate și la serviciile sociale de calitate, îndeosebi a persoanelor vulnerabile.

În cazul serviciilor sociale, un program nou care va asigura nivelul de trai minimal definit ca limita exprimată în lei care asigură nevoile de bază cum ar fi: hrană, îmbrăcăminte, igienă personală și menținerea și salubritatea locuinței și se calculează în raport cu pragul sărăciei conform metodologiei utilizată la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene, este venitul minim de inserție.

Venitul minim de inserție este un nou concept care armonizează măsurile de combatere a sărăciei și care va contribui semnificativ la îndeplinirea țintei strategice de reducere a numărului de persoane sărace cu 580.000, țintă asumată în baza Strategiei Europa 2020 și în Programul Național de Reformă (PNR).

Conform Proiectului de modernizare a asistenței sociale, derulat cu Banca Mondială în cadrul împrumutului de 500 milioane euro, aprobat prin Legea nr.68/2012, estimările privind bugetul necesar pentru implementarea venitului minim de inserție se ridică la aproximativ 2,7 miliarde lei.

Se apreciază că toate măsurile considerate ca necesare în sectorul de sănătate și a serviciilor sociale, solicită alocări bugetare importante pentru îmbunătățirea infrastructurii, a dotării cu aparatură/echipamente medicale, oferirea de servicii de sănătate specializate la nivelul comunităților locale și intervenții profilactice și curative în domeniul sănătății.

Reforma sistemului de sănătate este în fapt o componentă decisivă, alături de reforma sistemului de pensii, inclusiv încurajarea asigurărilor private de pensii și sănătate pentru asigurarea sustenabilității fiscale pe termen lung.

- Reforma sistemului de pensii ce se desfășoară pe două coordonate principale, respectiv creșterea vârstei de pensionare și întărirea capacității pilonului doi de pensii, va solicita un efort bugetar semnificativ.

Susținerea sistemului clasic de pensii (Pilonul I) prin existența unui sistem complementar de pensii bazat pe capitalizare (Pilonul II).

Rezultate estimate ale reformei:

- ✓ îmbunătățirea ratei de colectare și o mai bună disciplină financiară;
- ✓ limitarea impactului demografic asupra veniturilor din pensii;
- ✓ reducerea presiunii asupra sistemului public de pensii începând cu anul 2025, când se vor acorda primele pensii aferente pilonului II pentru persoanele care au contribuit (împlinirea vârstei standard întâi la femei).

În prezent, din cota individuală de asigurări sociale de 10,5% se virează 5% către fondurile de pensii administrate privat, respectiv 380,7 mil.lei/lună și aproximativ 4569 mil.lei/anual.

În anul 2016, pentru cei 3,7 milioane participanți la pilonul II de pensii, cota de contribuție va fi majorată de la 5% la 6%, respectiv cu 1%, compus din 0,5% aferent anului 2016 și 0,5% restant din anul 2009.

Sumele ce vor fi virate în 2016 vor crește lunar cu 80 milioane lei, astfel încât contribuțiile virate la fondurile de pensii administrate privat vor fi mai mari în anul 2016, față de anul 2015, cu 960 milioane lei.

Din estimările efectuate, a rezultat că în anul 2032, aproximativ 950 mii de persoane vor primi pensie și din sistemul public și din cel administrat privat, iar cheltuiala din sistemul public va fi diminuată cu cca. 15% (numai pentru aceste persoane), reprezentând o economie anuală de 2.850 milioane lei.

Reforma mediului de afaceri și dezvoltarea infrastructurilor reprezintă în condițiile specifice ale României, un sector major de intervenție. De asemenea, participarea cu succes a României la Planul European de Investiții (Planul Junker), prin proiecte investiționale care să respecte cerințele de multiplicare stabilitate de Comisia Europeană, depinde de reformele menționate. De altfel, îmbunătățirea calității mediului de afaceri și a accesului IMM-urilor la finanțare reprezintă chiar obiective fundamentale în cadrul Planului European de Investiții.

Pentru facilitarea tranzițiilor din șomaj sau inactivitate către ocupare, așa cum recomandă *Raportul de țară al României pentru 2015*, Guvernul va continua derularea măsurilor active

de ocupare și a programelor de formare profesională destinate persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, prin aplicarea cărora peste 424.000 persoane au fost încadrate în muncă în ultimele 12 luni.

În perioada 2015 - 2016 România își propune să pună în practică o serie de măsuri suplimentare, finanțate din atât FSE 2014 - 2020 și IOT²³, cât și FEADR 2014 - 2020, având ca scop creșterea participării pe piața muncii și îmbunătățirea accesului la locuri de muncă de calitate.

Tinerii NEET²⁴ reprezintă unul din grupurile vulnerabile cele mai expuse riscului de șomaj asociat cu marginalizarea socială. Pentru integrarea pe piața muncii a tinerilor NEET, Guvernul României continuă punerea în aplicare a *Planului pentru implementarea garanției pentru tineri 2014 - 2015*, prin care cca. 66.400 tineri au fost deja angajați în primele patru luni de la înscrierea lor la agențiile de ocupare. Conform *Orientării Integrate privind îmbunătățirea ofertei de forță de muncă și a competențelor*²⁵, în cursul anului 2015 vor fi lansate în implementare noi măsuri de tipul *garanția pentru tineri*, cu finanțare din FSE 2014 - 2020 și IOT. Complementar, ANOFM va derula *programul de ocupare pentru tinerii aflați în risc de marginalizare socială*, acestora fiindu-le asigurate măsuri de acompaniament social personalizat, concomitent cu subvenționarea angajatorilor de inserție pentru încadrarea în muncă a tinerilor.

Pentru eficientizarea punerii în aplicare a acestor măsuri, ANOFM urmează să operaționalizeze *Registrul Electronic al Tinerilor NEET* (în cadrul proiectului CHANCE4NEET).

În acord cu *Orientarea integrată privind îmbunătățirea ofertei de forță de muncă și a competențelor*, România consideră importantă **asigurarea accesului angajaților la formare pe tot parcursul vieții**, din FSE 2014 - 2020 fiind finanțată instruirea angajaților pentru a răspunde caracteristicilor în continuă schimbare ale locurilor de muncă, generate de tranziția către noi modele economice și orientarea către anumite sectoare identificate ca având potențial competitiv.

Diminuarea pierderii de locuri de muncă, ca efect al restructurării și re tehnologizării întreprinderilor, constituie o prioritate a Guvernului României. Pentru aceasta sunt alocate fonduri din FSE 2014 - 2020 destinate **adaptării lucrătorilor, a întreprinderilor și a antreprenorilor la schimbările mediului de afaceri**.

²³ *Inițiativa pentru Ocuparea Tinerilor*

²⁴ Tineri cu vârsta cuprinsă între 16 și 25 ani care nu sunt cuprinși nici în sistemul de educație sau formare și nici nu sunt angajați

²⁵ Propunerea de Decizie a Consiliului privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre COM(2015) 98 final

De asemenea, România consideră că **asigurarea surselor de finanțare** necesare strategiei de implementare a Master Planului General de Transport (MPGT) pentru perioada 2014 – 2020 reprezintă o condiție indispensabilă pentru dezvoltarea economică și asigurarea convergenței reale.

În vederea evaluării cuprinzătoare a cheltuielilor și beneficiilor bugetare pentru solicitarea, până în luna iunie anul curent, a accesării „clauzei de reformă structurală” s-au aprobat de către Guvern, prin Memorandum, următoarele acțiuni:

- Transmiterea la MFP de către ordonatorii principali de credite a propunerilor concrete de măsuri de reformă structurală, însoțite de estimările cuantificabile a impactului bugetar al acestora;
- Analiza propunerilor de către MFP și prezentarea cererii de accesare cu respectarea tuturor cerințelor stabilite de Comisia Europeană.

În concordanță cu măsurile stabilite de Guvern precum și cu programul inițial adoptat de Comisia Europeană ca „Planul dedicat de reforme structurale” și solicitarea pentru devierea temporară de la MTO de până la 0,5% din PIB să fie transmise până în iunie, România va completa analiza din Programul de Convergență cu toate informațiile necesare accesării „clauzei de reforme structurale” până la sfârșitul lunii iunie.

4. ANALIZA DE SENZITIVITATE ȘI COMPARAȚIA CU VARIANTA PRECEDENTĂ A PROGRAMULUI DE CONVERGENȚĂ

4.1. RISCURI

Principalele evoluții internaționale cu impact asupra economiei românești sunt următoarele:

- reducerea semnificativă a prețului petrolului;
- scăderea pronunțată a inflației și chiar deflație în Uniunea Europeană;
- dificultăți în relansarea procesului investițional european.

În luna martie 2015, rata anuală a inflației, măsurată de indicele armonizat al prețurilor de consum se situa pe locul 2, cu 0,8% în condițiile în care în aproape jumătate din țări se înregistra deflație. Pe primele 3 luni din 2015 România a înregistrat reducere de prețuri doar la mărfurile alimentare (-0,07% față de luna martie 2014). În cazul serviciilor, creșterea prețurilor a fost de 1,55% .

Dacă ne referim la prețul petrolului, trebuie ținut cont că România are o industrie petrolieră dezvoltată, cu exporturi importante. Scăderea de preț a favorizat creșterea producției și respectiv a exportului. Producția industriei de produse petroliere s-a majorat în 2014 cu 13,7%, în condițiile în care exportul de produse petroliere reprezenta circa 65% din importul de țiței. Ca urmare, se apreciază că reducerea prețului petrolului are un impact pozitiv estimat la 0,2% din PIB.

Referitor la investiții, apreciem că reducerea formării brute de capital fix din spațiul european înregistrată în anii 2012 (-2,8% pe ansamblul UE-28) și 2013 (-1,5% pe ansamblul UE-28) a redus inclinația investitorilor de a-și orienta propriile investiții către alte țări. Cu toate acestea, piața investițională românească a rămas una din piețele preferate de investitori. Astfel, în anul 2014, capitalul social subscris de societățile din Italia s-a majorat cu aproape 150 mil euro. Cele mai mari fluxuri din țările UE către România au fost din Olanda, cu un plus la capitalul social al societăților străine din România de aproape 1 miliard de euro și din Austria și Franța, fiecare cu un plus de peste 300 mil euro la capitalul social subscris.

Riscuri pozitive, inclusiv pentru procesul investițional vin din partea măsurilor recente de politică monetară ale Băncii Centrale Europene și din așteptata implementare a Planului de Investiții pentru Europa (Planul Junker). Impactul măsurilor de relaxare cantitativă, deja demarată, ar putea avea un efect pozitiv mai pronunțat în sensul atenuării presiunilor deflaționiste cu impact pozitiv asupra cererii finale și climatului investițional din zona euro.

Riscurile negative provin în principal de la evoluțiile din Grecia, Ucraina și zona euro. Incertitudinile legate de capacitatea Greciei de a obține în continuare sprijin financiar precum și speculațiile cu privire la o posibilă ieșire din zona euro cu un efect de contagiune în jur ar putea avea un impact negativ. Evoluțiile posibile ale conflictului din Ucraina ar putea avea de asemenea un impact negativ asupra economiilor din regiune.

Pe plan intern, riscurile sunt în general echilibrate din punct de vedere al afectării ofertei sau cererii interne. După anii agricoli 2013 și 2014 foarte buni, dacă condițiile climatice vor fi defavorabile în 2015, producția agricolă ar putea înregistra o contracție accentuată, cu efect direct în inflație și creștere economică.

Ca risc intern cu impact în toate sectoarele economice și cu deosebire asupra întreprinderilor mici și mijlocii, trebuie subliniată politica restrictivă de creditare a sectorului bancar, cu toate că rata de politică monetară a fost relaxată. Se așteaptă revigorarea creditului bancar, dar pentru atingerea obiectivelor de creștere economică din 2014 este nevoie de o extindere semnificativă a creditării agenților economici și a populației. În acest context, este de subliniat necesitatea creșterii competitivității firmelor românești, mai ales în perspectiva îndeplinirii obiectivului de adoptare a monedei euro în anul 2019. Din acest punct de vedere măsurile guvernamentale de relaxare fiscală vor reprezenta stimulente pentru investiții și modernizări de capacități de producție, astfel încât sectorul privat să-și sporească contribuția la creșterea economică.

Un alt risc la adresa creșterii economice a României este dat de absorbția fondurilor europene. Cu toate acestea, gradul de absorbție din ultimii ani a crescut considerabil, Guvernul având în continuare ca obiectiv, îmbunătățirea semnificativă și imediată a gradului de absorbție a fondurilor structurale care reprezintă o condiție esențială pentru asigurarea creșterii economice sustenabile și limitarea datoriei externe. Ca urmare, considerăm că în anul 2015 se va înregistra un impact pozitiv asupra creșterii economice peste estimările inițiale.

Riscurile interne sunt contrabalansate de măsurile guvernamentale de relaxare fiscală. Scutirea de la impozitare a profitului reinvestit, reducerea CAS și reducerea TVA la alimente, măsuri cu efecte încă din anul 2015, reprezintă stimulente puternice pentru investiții și creștere economică. La acestea se vor adăuga efectele stimulante ale măsurilor prevăzute în noul Cod fiscal.

4.2. SENZITIVITATEA DATORIEI PUBLICE

Analiza de sensibilitate a datoriei publice²⁶

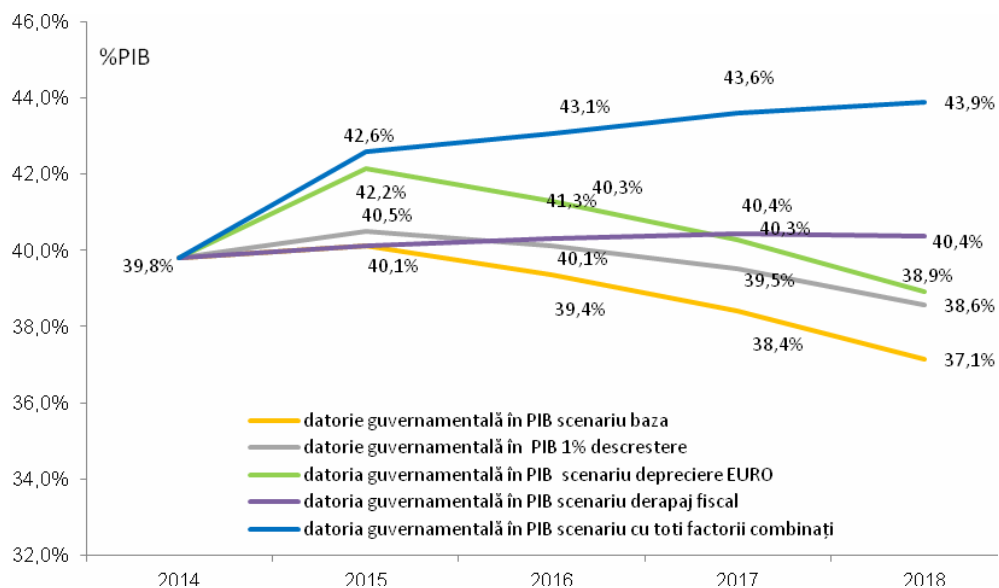
1) influența creșterii economice, a deprecierei monedei naționale, precum și a derapajului fiscal²⁷ asupra soldului datoriei guvernamentale, și

2) influența deprecierei monedei naționale și a modificării ratelor de dobândă asupra plăților de dobânzi.

²⁶ Toți indicatorii utilizați în acest subcapitol sunt în conformitate cu metodologia UE

²⁷ Deficitul cash de finanțat de 2% din PIB

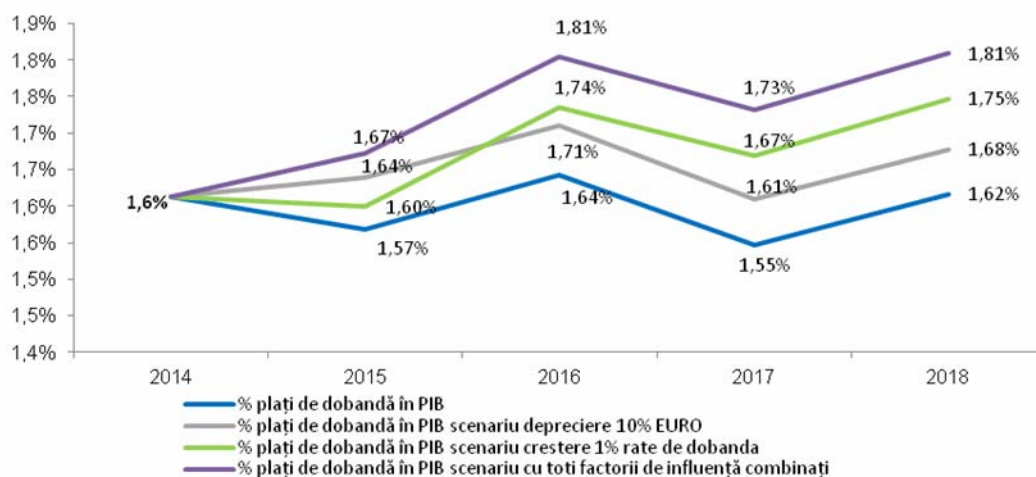
Grafic 6- Factori de influență asupra datoriei guvernamentale

Sursă: Ministerul Finanțelor Publice

În graficul 6 se observă că influența unei scăderi economice cu 1% din PIB ar avea un impact negativ asupra nivelului de îndatorare, de creștere cu 1,5% din PIB în anul 2018, iar deprecierea monedei naționale cu 10% față de Euro, principala valută în care este denominată datoria guvernamentală în valută, ar determina creșterea ponderii datoriei guvernamentale în PIB de până la 1,8% din PIB în 2018. Un derapaj fiscal transpus într-un deficit în numerar de finanțat de 2% din PIB în perioada 2015 – 2018, ar conduce la o creștere a nivelului de îndatorare cu până la 3,3% din PIB în 2018, în timp ce influența combinată a acestor factori asupra ponderii datoriei guvernamentale în PIB determină o creștere a acestui indicator cu 6,8% din PIB în anul 2018.

Grafic 7- Factorii de influență asupra plăților de dobândă

Sursă: Ministerul Finanțelor Publice

În graficul 7 se observă că deprecierea monedei naționale față de Euro²⁸ ar avea un impact negativ scăzut asupra plăților de dobândă, în sensul creșterii ponderii acestora în PIB cu până la 0,06% din PIB în anul 2018, în timp ce creșterea ratelor de dobândă cu 1% ar conduce la o creștere mai accentuată a ponderii plăților de dobândă în PIB cu până la 0,13% în anul 2018. Influența combinată a acestor factori asupra plăților de dobândă ar determina o creștere a acestor plăți cu 0,19% din PIB în anul 2018.

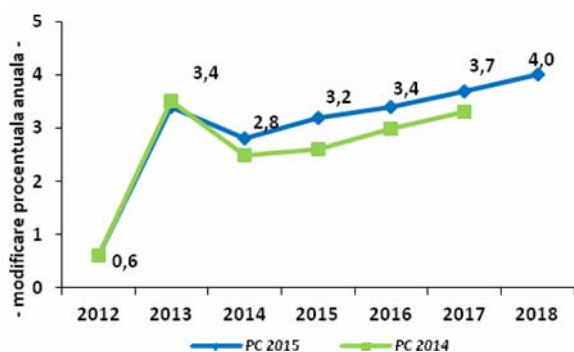
4.3. COMPARAREA CU VARIANTA PRECEDENTĂ A PROGRAMULUI DE CONVERGENȚĂ

Scenariul macroeconomic de dezvoltare pe termen mediu prezentat în acest program nu diferă semnificativ față de cel din ediția precedentă a Programului de Convergență, respectiv ediția aprilie 2014, în ceea ce privește evoluția PIB. Diferențele dintre cele două programe sunt determinate, în principal, de revizuirea datelor statistice pentru perioada 1995-2013 și publicarea celor provizorii pentru 2014, conform ESA 2010 precum și de efectul de bază determinat de modificările de structură implicate de acestea.

Astfel, în ediția precedentă a Programului de Convergență s-a estimat că produsul intern brut se va majora cu 2,5% în 2014. Rezultatele economice obținute de sectoarele economice, respectiv industrie și servicii au evidențiat o creștere a produsului intern brut de 2,8%.

Pentru anul 2015 și următorii ani, în prognoză s-a avut în vedere impactul aplicării OUG nr. 6/2015 privind reducerea TVA. Ca urmare, se prevede ca în anul 2015 PIB să se majoraze cu 3,2% comparativ cu majorarea de 2,6% prognozată în varianta anterioară, având ca suport, în principal, cererea internă. Pentru perioada 2016-2018 prognoza prevede accelerarea activității economice, cu un ritm de creștere superior celui estimat în varianta precedentă, respectiv 3,4% în 2016, 3,7% în 2017 și 4,0% în 2018, cererea internă, în special formarea brută de capital fix, reprezentând motorul creșterii.

Grafic 8- Comparație între prognozele creșterii PIB

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

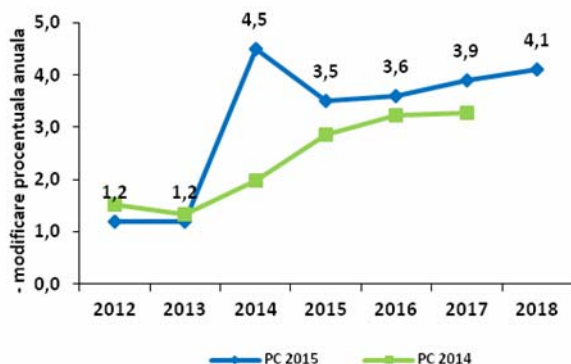
Grafic 9 - Comparație între prognozele creșterii FBCF

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

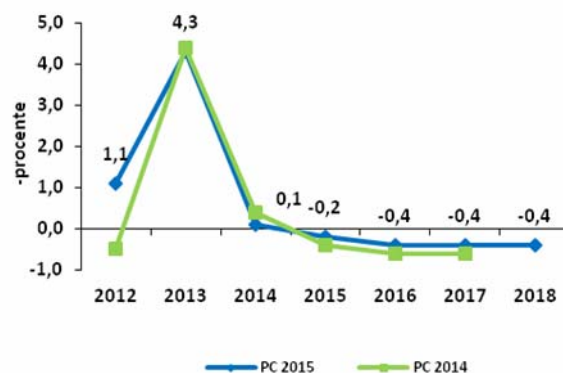
²⁸ Și celelalte valute în care este denominată datoria urmează aceeași tendință de apreciere

Grafic 10 - Comparație între prognozele creșterii consumului privat

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Grafic 11- Comparație între contribuțiile exportului net la creșterea PIB

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

5. SUSTENABILITATEA PE TERMEN LUNG A FINANTELOR PUBLICE

Viabilitatea finanțelor publice pentru statele membre ale Uniunii Europene este analizată o dată la trei ani. Exercițiul de raportare 2015 a evidențiat pentru România lipsa, pe termen scurt, a riscurilor la adresa sustenabilității, un nivel scăzut al acestora pe termen mediu și unul moderat pe orizontul de proiecție, respectiv al anului 2060. Din actualizarea proiecțiilor pentru noul exercitiu, se estimează că ponderea cheltuielilor cu pensiile în PIB se va menține până la finele perioadei de proiecție sub media UE. Riscurile s-ar amplifica, dacă balanța structurală primară ar reveni la valorile înregistrate în perioada 1998-2012. Nivelul datoriei publice este prognozat a rămâne semnificativ sub valoarea de referință de 60% din PIB, însă ar putea fi avute în vedere măsuri de consolidare pentru a limita creșterea costurilor cu îmbătrânirea populației (în special cele cu pensiile).

De notat evaluarea pozitivă, față de Raportul pe anul 2009 privind sustenabilitatea, când România se caracteriza printr-un risc ridicat privind sustenabilitatea pe termen lung, urmare a impactului bugetar cauzat de cheltuielile legate de îmbătrânirea populației, aflate mult peste media Uniunii Europene. În acest sens, îmbunătățirea previziunilor conform Raportului din 2012 este confirmată și de exercițiul din 2015.

Creșterea cheltuielilor bugetare la nivelul Uniunii Europene, pe orizontul 2013-2060, a fost revizuită ușor în scădere în comparație cu exercițiul din 2012. În 26 din cele 28 state membre, variația totală a costurilor bugetare legate de îmbătrânirea populației a fost în scădere în perioada cuprinsă între cele două Rapoarte. Această tendință continuă, pe fondul ajustărilor și reformelor din sectoarele pensiilor, sănătății și asistenței sociale inițiate de statele membre.

Proiecția actualizată a creșterii cheltuielilor strict legate de îmbătrânirea populației, indică, pentru România, un spor de 2,2 p.p. din PIB pentru perioada 2013-2060 (media europeană fiind de 1,8 p.p.). Pe principalele componente de cheltuieli:

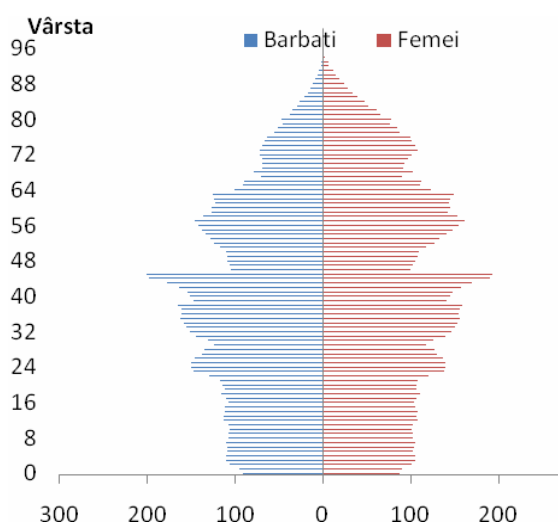
- 0,1 p.p. din PIB reprezintă scăderea cheltuielilor cu pensiile (media europeană 0,2 p.p.)

- 1,9 p.p. din PIB reprezintă creșterea cheltuielilor cu sănătatea și îngrijirile pe termen lung (media europeană 2,0 p.p.)
- 0,4 p.p. din PIB reprezintă creșterea cheltuielilor din învățământ (media europeană 0,0 p.p.).

Comparativ cu evoluțiile la nivel european, ritmul de majorare a cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației este marcat în România de o răsturnare mai accentuată a piramidei vârstelor. De menționat că proiecțiile nu au inclus recomandarea Comisiei Europene, privind egalizarea vârstei de pensionare între femei și bărbați, la 65 de ani.

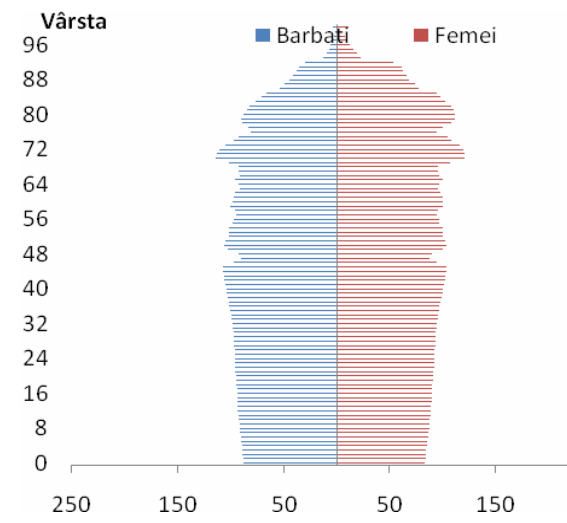
Grafic 12- Structura populației: 2013-2060

Structura Populației României în anul 2013

Sursa: Eurostat-EUROPOP 2013

Structura Populației României în anul 2060

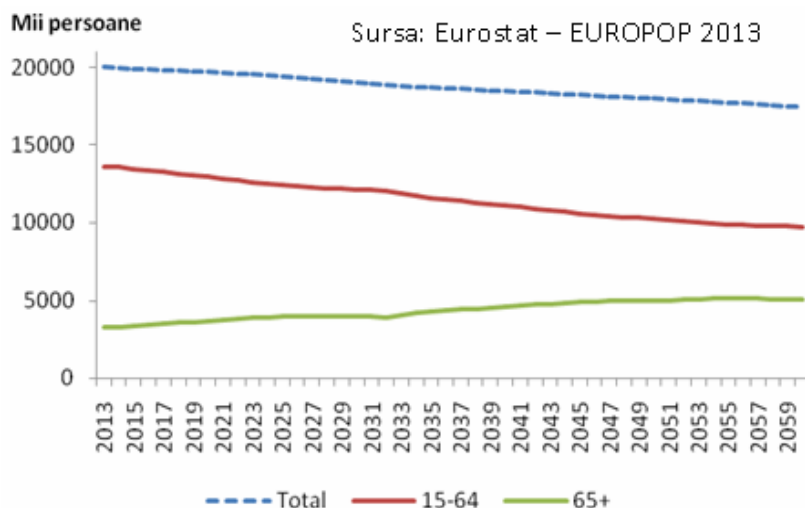

Sursa: Eurostat-EUROPOP 2013

Schimbările demografice vor modifica structura populației României. Amploarea și viteza de îmbătrânire a populației depind de tendințele viitoare în ceea ce privește speranța de viață, fertilitatea și migrația.

Procesul de îmbătrânire rapidă va modifica raportul dintre populația la vârsta de pensionare și populația activă, ceea ce va aduce schimbări majore în structura pe vârste și implicații negative pe piața forței de muncă. Raportul dintre persoanele în vârstă de peste 65 de ani și cele în vârstă de muncă (15-64 de ani) crește semnificativ, ceea ce înseamnă că în perspectiva următorilor ani sistemul public de pensii va avea resurse mult diminuate în raport cu cheltuielile.

Grafic 13- Evoluția populației

Compoziția pe vârste a populației va fi profund afectată în perioada 2013-2060: ponderea populației în vârstă de muncă (15-64 ani) va înregistra o scădere semnificativă de 12,1 puncte procentuale în perioada intervalului de prognoză în timp ce ponderea populației cu vârsta peste 65 de ani va crește în acest interval cu 12,5 puncte procentuale.

Procesul de îmbătrânire a populației este și o consecință a nivelului scăzut al fertilității: în anul 2012 rata de fertilitate a fost de 1,53 copii per femeie, situându-se sub nivelul optim de reproducere, aceasta urmând, conform estimărilor Eurostat, să crească la 1,83 în anul 2060.

Rezultatele previziunii demografice oferite de Eurostat pentru România²⁹, indică o scădere semnificativă a populației, cu 2,6 milioane persoane mai puțin în 2060 comparativ cu anul 2013. Deși populația tânără este în scădere ca urmare a numărului tot mai redus al femeilor aflate la vârsta de fertilitate, există totuși o serie de semnale pozitive din creșterea ratei de fertilitate.

Tabel 14 -Indicatori Demografici

	2013	2020	2030	2040	2050	2060
Rata de fertilitate	1,65	1,73	1,79	1,81	1,82	1,83
Populatie Total mil.	20,02	19,69	19,00	18,46	17,97	17,44
din care:						
Bărbați	9,76	9,59	9,26	9,02	8,81	8,57
Femei	10,26	10,10	9,74	9,44	9,16	8,87
Speranța de viață la naștere						
Bărbați	70,8	72,8	75,4	77,8	80,0	82,0
Femei	77,9	79,5	81,6	83,5	85,1	86,7
Speranța de viață la vârsta de 65 ani						
Bărbați	14,5	15,5	16,9	18,3	19,6	20,8
Femei	17,8	18,8	20,1	21,4	22,7	23,9

Sursa: Eurostat-EUROPOP 2013

²⁹ Eurostat – EUROPOP 2013

În România, speranța de viață la naștere pentru bărbați este estimată să crească cu aproximativ 11,2 ani pe parcursul perioadei de proiecție, de la 70,8 în 2013 la 82,0 în 2060. Speranța de viață la naștere este estimată să crească cu 8,9 ani pentru femei, de la 77,9 în 2013 la 86,7 în 2060, ceea ce indică o ușoară convergență a speranței de viață între bărbați și femei.

Pe termen mediu și lung, evoluția sectorului de pensii este puternic influențată de perspectivele demografice date de evoluția ratei natalității și a speranței de viață și de procesul inevitabil de îmbătrânire a populației.

Tabel 15 -Proгноza pe termen lung a cheltuielilor cu pensiile

	2013	2014	2020	2030	2040	2050	2060
Pilonul 1 de pensii	8,2	8,2	8,1	8,1	8,4	8,4	8,1
Pilonul 2 de pensii	-	-	-	0,1	0,4	0,7	0,8

Sursa: Comisia Națională de Prognoză

Rezultatele estimate prin modelul de pensii indică o creștere a ponderii cheltuielilor cu pensiile din pilonul 1, de la 8,2% din PIB în anul 2013 la circa 8,4% din PIB la începutul decadei 2040-50, urmată de o scădere treptată, către finele perioadei de prognoză, până sub ponderea din anul de bază.

Pilonul 2 de pensii va avea o pondere din ce în ce mai semnificativă în totalul cheltuielilor cu pensiile, cu atingerea unei ponderi de 0,8% din PIB la sfârșitul orizontului de prognoză.

6. CALITATEA FINANTELOR PUBLICE

Îmbunătățirea calității finanțelor publice este necesară pentru asigurarea unei creșteri economice sustenabile. În acest sens este o prioritate pentru Guvern să continue să asigure un cadru fiscal-bugetar favorabil dezvoltării mediului economic. Măsurile de politică fiscală anticiclice, adoptate după criză pentru a contracara efectele recesiunii economice au dat rezultate pozitive, semne de revenire vizibile apărând în 2013 când România a înregistrat cea mai mare rată de creștere a PIB-ului de după 2008. De asemenea și nivelul indicatorilor macroeconomici care semnaleză un dezechilibru macroeconomic (printre care și indicatori fiscali precum deficitul bugetar) indică stabilitate.

Cu toate aceste aspecte pozitive care contribuie la sporirea încrederii investitorilor, autoritățile trebuie să intervină consecvent în mod special în combaterea evaziunii fiscale și în îmbunătățirea eficienței, transparenței și responsabilității în utilizarea resurselor publice (dimensiuni ale calității finanțelor publice în privința cărora sunt necesare acțiuni ferme din partea decidenților de politică fiscală).

6.1. VENITURILE BUGETARE

Principalele obiective în ceea ce privește îmbunătățirea eficienței la nivelul veniturilor bugetare sunt legate de simplificarea sistemului de taxe, reducerea poverii fiscale, reducerea evaziunii fiscale, creșterea gradului de colectare a impozitelor.

Simplificarea sistemului de taxe și reducerea birocrăției au loc gradual. Numărul de plăți pe an pe care trebuie să le efectueze o companie din România pentru achitarea taxelor și impozitelor a scăzut de la 113 în 2007, la 39 în 2012 și 14 în 2013. De asemenea nivelul

numărului de ore necesare pentru achitarea obligațiilor fiscale aferente unui exercițiu financiar s-a redus la 159 de ore în 2013, față de 200 de ore în 2012. La data înființării Registrului taxelor și tarifelor nefiscale în anul 2009, au fost identificate un număr de 491 de taxe și tarife cu caracter nefiscal. Urmare a politicii guvernului de reducere a numărului de taxe și tarife cu caracter nefiscal, determinat de costurile de administrare superioare încasărilor efective, numărul acestora a scăzut considerabil de la 491 la 170 în prezent. Din acestea, 91 reprezintă taxe și tarife de autorizare.

Pe parcursul anului 2014 au fost implementate câteva măsuri legislative în cadrul sistemului de impozitare care să faciliteze desfășurarea activității economice, să stimuleze investițiile și inovația și să îmbunătățească gradul de conformare a agenților economici.

Astfel, în vederea îmbunătățirii lichidității la nivelul firmelor, din 1 martie 2014 s-au introdus noi reguli cu privire la rambursarea taxei pe valoarea adăugată. Măsura prevede creșterea pragului valoric (de la 10000 lei la 45000 lei) pentru sumele pe care contribuabilii le solicită pentru rambursare, în funcție de care se realizează ulterior inspecția fiscală. În acest caz se gestionează mai eficient și volumul de muncă în cazul autorităților.

Începând cu 1 ianuarie 2014, sistemul plății TVA la încasare pentru firmele cu cifra de afaceri sub 500.000 de euro, care le permitea să plătească TVA către bugetul de stat doar după ce au încasat plata, a devenit opțional. Renunțarea la TVA la încasare ar permite în schimb deducerea (și respectiv plata) la momentul facturării.

Pentru stimularea investițiilor și a inovației, începând cu 1 iulie 2014 se scutesc de la plata impozitului pe profit firmele care reinvestesc profitul în echipamente tehnologice produse și/sau achiziționate după 1 iulie 2014 și puse în funcțiune până la data de 31 decembrie 2016.

O prioritate pentru Guvern este reducerea poverii fiscale pe muncă la angajator. În acest sens, din 1 octombrie 2014 s-a redus cota pentru contribuția de asigurări sociale de stat plătită de angajator cu 5%. Măsura asigură surse suplimentare pentru investiții cu impact asupra creșterii economice, reduce costul unitar cu forța de muncă și este un stimul pentru crearea de noi locuri de muncă.

La începutul anului 2015 s-au introdus noi măsuri care să diminueze povara fiscală și să stimuleze mediul de afaceri, prin reducerea impozitului pe construcții cu 0,5% și extinderea cotei reduse de TVA de 9% pentru serviciile de cazare în regim de demipensiune, pensiune completă și all inclusive.

Măsuri suplimentare de relaxare fiscală sunt prinse în rescrierea Codului fiscal și a Codului de procedură fiscală care au fost aprobate de Guvern în martie 2015 și sunt propuse Parlamentului spre adoptare. Dintre aceste măsuri, menționăm printre cele mai semnificative: reducerea cotei standard de TVA începând cu anul 2016, o nouă reducere a cotei pentru contribuția de asigurări sociale de stat din 2018 și reducerea impozitului pe venit și pe profit.

În aprilie 2013, a fost inițiat proiectul privind "Modernizarea Administrației Fiscale din România", gestionat de Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF), în parteneriat cu

Banca Mondială, având ca obiective creșterea eficienței și eficacității în colectarea impozitelor și a contribuțiilor sociale, creșterea gradului de conformare și reducerea poverii administrative pentru contribuabili, în vederea respectării obligațiilor fiscale. În cursul anului 2014, ANAF a derulat programe, proiecte-pilot și inspecții fiscale care au avut ca rezultat îmbunătățirea gradului de conformare voluntară (atât la declarare cât și la plată) și reducerea economiei subterane. Pentru buna colectare a veniturilor bugetare, ANAF a extins serviciile de asistență prin telefon, internet, poștă electronică pentru informarea mai bună a contribuabililor și a îmbunătățit procedurile de administrare și gradul de informatizare.

Referitor la colectarea veniturilor, România are un grad de colectare redus având în vedere și nivelul ridicat al ratei de impozitare pentru veniturile bugetare cu pondere mare în PIB (în special TVA). În acest sens, pentru reducerea evaziunii fiscale, Guvernul are în vedere măsuri noi printre care loteria bonurilor, începând cu anul 2015. Prin această măsură se încearcă impulsivarea oamenilor în a solicita bonurile fiscale, pe bază cărora pot câștiga premii în bani în urma unei tragere la sorți.

Pe de altă parte, Acordul de Parteneriat 2014-2020 al României solicitat de Comisia Europeană fiecărui stat membru, stabilește prioritățile de finanțare ale României, pentru atingerea obiectivelor prevăzute în strategia Europa 2020. Se va urmări eficientizarea implementării și reducerea poverii administrative, alocarea fondurilor fiind orientată către obținerea unui impact semnificativ al investițiilor, respectiv continuitatea intervențiilor sustenabile din actuala perioadă de programare.

6.2. CHELTUIELILE BUGETARE

Controlul cheltuielilor bugetare reprezintă un element esențial al angajamentelor Guvernului de a reduce deficitul bugetar. Obiectivele cheie pe termen mediu sunt:

- Creșterea spațiului fiscal pentru investiții;
- Îmbunătățirea sustenabilității pe termen mediu și lung;
- Creșterea capacității de absorbție a fondurilor europene;
- Creșterea predictibilității politicii bugetare pe termen mediu.

Pentru asigurarea resurselor bugetare necesare pentru susținerea investițiilor și sectoarelor economice, Guvernul își propune consolidarea substanțială a politicilor bugetare prin:

- întărirea disciplinei bugetare prin plata arieratelor bugetului de stat, ale autorităților locale și întreprinderilor de stat precum și măsuri pentru prevenirea formării de noi arierate;
- creșterea eficienței alocărilor bugetare prin reforma investițiilor publice, orientarea substanțială a fondurilor pentru cofinanțarea proiectelor europene și finanțarea cu prioritate, din resurse proprii;
- consolidarea cadrelor bugetare naționale, a instituțiilor fiscale în concordanță cu angajamentele asumate prin Pactul Fiscal;
- transparență în utilizarea fondurilor publice și bune practici de raportare bugetară.

7. CARACTERISTICILE INSTITUȚIONALE ALE FINANȚELOR PUBLICE

7.1. REGULI FISCALE

Prin adoptarea Legii responsabilității fiscal-bugetare nr.69/2010, România a introdus reguli fiscale pentru întărirea disciplinei fiscal-bugetare. Această lege a suportat ulterior modificări ca urmare unor evenimente și factori endogeni sau exogeni, ce au făcut imperios necesară ajustarea regulilor privind disciplina bugetară, a regulilor fiscale numerice, precum și introducerea de noi elemente în managementul de ansamblu al procesului bugetar.

Prevederile Directivei 85/2011 și ale Tratatului privind Stabilitatea, Coordonarea și Guvernanța în cadrul Uniunii Economice și Monetare au fost implementate în legislația națională prin Legea nr.377/2013, care modifică Legea responsabilității fiscal-bugetare.

Legea responsabilității fiscal-bugetare are drept obiective principale:

- asigurarea predictibilității și stabilității politicii bugetare prin adoptarea elementelor cheie ale strategiei fiscal-bugetare pe termen mediu;
- asigurarea și menținerea disciplinei fiscal-bugetare pe termen mediu;
- îmbunătățirea transparenței și sustenabilității pe termen mediu și lung a finanțelor publice.

Principiile esențiale ale legii responsabilității fiscal-bugetare sunt:

- Planificarea bugetară elaborată de Ministerul Finanțelor Publice se bazează pe previziuni macroeconomice și bugetare.
- Previziunile macroeconomice și bugetare sunt comparate cu previziunile cele mai recente ale Comisiei Europene și, după caz, cu cele ale altor organisme independente internaționale.
- Diferențele semnificative față de previziunile Comisiei Europene sunt descrise și motivate, în special dacă nivelul sau creșterea variabilelor din ipotezele externe se îndepărtează în mod semnificativ de valorile menționate în previziunile Comisiei Europene.
- Previziunile macroeconomice și bugetare utilizate pentru planificarea bugetară fac obiectul unor evaluări periodice, imparțiale și cuprinzătoare, bazate pe criterii obiective, inclusiv al unei evaluări ulterioare, de către Consiliul Fiscal/organele abilitate în acest scop.
- Consiliul Fiscal/organele abilitate în acest scop publică rezultatele evaluărilor pe site-ul propriu al instituției.
- Rezultatele acestei evaluări sunt luate în considerare, în mod adecvat, în viitoarele previziuni macroeconomice și bugetare.

Reguli introduse de noua guvernanta economică.

1. Introducerea unei reguli fiscale numerice privind deficitul bugetar structural, care se considera respectata daca este indeplinita una din urmatoarele conditii:

- OTM nu depăsește o limită inferioară a soldului structural anual al administrației publice de -0,5% din produsul intern brut la prețurile pieței;
- Atunci când raportul dintre datoria publică calculată conform metodologiei Uniunii Europene și produsul intern brut, la prețurile pieței, este semnificativ sub nivelul de 60 % și riscurile în ceea ce privește sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice sunt scăzute, limita inferioară a obiectivului bugetar pe termen mediu nu poate depăși un sold structural anual al administrației publice de cel mult -1,0 % din produsul intern brut, la prețurile pieței;
- Deficitul structural anual al administrației publice converge către OTM conform unui calendar de ajustare agreat cu instituțiile Uniunii Europene în conformitate cu Regulamentul (CE) al Consiliului nr.1466/1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice.

2. Introducerea unui mecanism de corecție care se declanșează automat în cazul deviațiilor de la regula de deficit bugetar structural:

- Se activează în cazul constatării unei devieri de la OTM (devierea este considerată importantă dacă este de cel puțin 0,5 % din PIB într-un an și de cel puțin 0,25 % din PIB în medie pe an, în doi ani consecutivi);
- Măsurile de corectare a devierii sunt formulate în termeni cuantificabili, eșalonate pe ani și vor produce efecte cel târziu asupra exercițiului bugetar al următorului an;
- Măsurile de corectare a devierii sunt proporționale cu dimensiunea devierii;
- Măsurile de corectare a devierii vor asigura implementarea recomandărilor adresate României de către instituțiile Uniunii Europene precum și un ritm de corectare stabilit în conformitate cu Pactul de Stabilitate și Creștere;
- Măsurile de corectare a devierii sunt aplicate cu prioritate acelor bugete sau entități componente ale administrației publice care au generat devierea.

3. Introducerea unei clauze derogatorii în cazul manifestării unor circumstanțe extraordinare:

- Permite nerespectarea regulii fiscale privind deficitul bugetar structural, inclusiv neaplicarea mecanismului de corecție;
- Circumstanțe extraordinare = un eveniment neobișnuit asupra căruia autoritățile administrației publice nu au niciun control și care are o influență majoră asupra poziției financiare a administrației publice sau perioade de recesiune economică severă, astfel cum este definită în Pactul de Stabilitate și Creștere revizuit;

- Începerea și încetarea manifestării unor circumstanțe extraordinare fac obiectul opiniei Consiliului Fiscal, iar Guvernul are obligația de a informa Parlamentul și Comisia Europeană.
4. *Introducerea unei reguli fiscale numerice privind datoria publică:*
- Datoria publică conform metodologiei Uniunii Europene nu va depăși 60% din PIB;
 - În cazul în care raportul dintre datoria publică conform metodologiei Uniunii Europene și PIB depășește valoarea de referință de 60% din PIB, datoria publică se va reduce cu o rată medie de 5 la sută pe an, ca medie anuală pe o perioadă de 3 ani.
5. *Introducerea unor praguri intermediare prudențiale pentru datoria publică, inclusiv măsuri automate în cazul depășirii acestora:*
- Dacă: 45% din PIB < datoria publică < 50% din PIB
 - Ministerul Finanțelor Publice prezintă Guvernului un raport privind justificarea creșterii datoriei cu propuneri pentru menținerea acestui indicator la un nivel sustenabil;
 - Dacă: 50% din PIB < datoria publică < 55% din PIB
 - Se propune un program pentru reducerea ponderii datoriei publice în PIB, care cuprinde, fără a se limita la acestea și măsuri privind înghețarea cheltuielilor totale respectiv a salariilor din sectorul public;
 - Dacă: 55% din PIB < datoria publică < 60% din PIB
 - În plus față de măsurile de mai sus, Guvernul inițiază măsuri care să determine înghețarea cheltuielilor totale privind asistența socială din sistemul public.
 - Dacă : datoria publică > 60% din PIB
 - În plus față de măsurile prezentate mai sus, Guvernul inițiază și aplică un program de reducere a datoriei publice conform celei de-a 2 a reguli de la punctul 4.
6. *Introducerea de noi standarde de calitate pentru prognozele macroeconomice utilizate la planificarea bugetară:*
- Cadrul macroeconomic pe care se fundamentează Strategia fiscal-bugetară utilizează cele mai actuale informații și reprezintă scenariul macro-fiscal cel mai probabil sau un scenariu mai prudent;
 - Cadrul macroeconomic din Strategia fiscal-bugetară conține o declarație privind concordanța sau diferențele față de cele mai recente prognoze ale Comisiei Europene. Diferențele semnificative dintre scenariul macrobugetar ales și previziunile Comisiei Europene sunt descrise și motivate, în special dacă nivelul sau creșterea variabilelor din ipotezele externe se îndepărtează în mod semnificativ de valorile menționate în previziunile Comisiei.

- În cazul în care Consiliul fiscal constată deviații persistente de același sens ale prognozelor macroeconomice față de datele efective, care s-au înregistrat pe o perioadă de cel puțin patru ani consecutivi, Guvernul ia măsurile necesare și le face publice.

INSTITUȚII FISCALE

În scopul de a proteja obiectivele și principiile enumerate mai sus, Consiliul Fiscal, autoritate independentă înființată prin Legea Responsabilității Fiscal-bugetare (Legea 69/2010), are ca obiectiv sprijinirea Guvernului și a Parlamentului în elaborarea și implementarea politicii fiscal-bugetare și de a promova transparența și sustenabilitatea finanțelor publice.

În realizarea acestui obiectiv, Consiliul fiscal îndeplinește o sferă largă de atribuții: evaluează proiecțiile macroeconomice avute în vedere la fundamentarea prognozei de venituri a bugetului general consolidat, estimează impactul pachetelor de măsuri de natură a influența soldul bugetar, analizează execuția bugetară și măsura în care aceasta corespunde țintelor propuse, monitorizează respectarea regulilor fiscale, emite recomandări privind politica fiscală curentă și viitoare.

GUVERNANȚA STATISTICĂ

România a realizat în ultimii ani progrese în ceea ce privește îmbunătățirea prognozei fiscale și a practicilor de formulare bugetară. Pentru a consolida transparența fiscală și a asigura o mai bună concordanță cu Sistemul European de Conturi, se dezbate în prezent un plan de acțiuni pe termen mediu menit să îmbunătățească aria de acoperire a datelor fiscal-bugetare și macroeconomice, a perioadelor și termenelor de raportare, concomitent cu creșterea calității și integrității raportării acestora.

ANEXE

Tabel nr. 1 a – Proiecții macroeconomice

	CODUL	2014	2014	2015	2016	2017	2018
	SEC						
		NIVEL ¹⁾	MODIFICARE PROCENTUALĂ				
		MLD.LEI					
1. PIB real	B1*g	655,2	2,8	3,2	3,4	3,7	4,0
2. PIB nominal	B1*g	666,6	4,6	5,0	5,7	6,0	6,2
COMPONENTELE PIB-ULUI REAL							
3. Cheltuielile consumului privat	P3	412,8	4,5	3,5	3,6	3,9	4,1
4. Cheltuielile consumului public	P3	95,3	5,3	1,0	2,0	1,6	1,5
5. Formarea brută de capital fix	P51	146,2	-3,5	4,5	5,5	6,3	6,8
6. Modificarea stocurilor și achiziții nete de valori (% din PIB)	P52+ P53	4,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Exporturi de bunuri și servicii	P6	273,9	8,1	6,1	5,8	6,2	6,3
8. Importuri de bunuri și servicii	P7	277,5	7,7	6,5	6,8	7,2	7,2
CONTRIBUȚII LA CREȘTEREA PIB							
14. Cererea internă finală			2,7	3,4	3,8	4,1	4,4
15. Modificarea stocurilor și achiziții nete de valori	P52+ P53		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
16. Export net	B11		0,1	-0,2	-0,4	-0,4	-0,4

¹⁾Nivelul real al PIB și al componentelor sale este în prețurile anului precedent

Tabel nr. 1 b – Evoluția prețurilor

	2014	2015	2016	2017	2018
	MODIFICARE PROCENTUALĂ				
1. Deflatorul PIB	1,8	1,8	2,3	2,3	2,2
2. Deflatorul consumului privat	1,3	1,3	1,5	2,1	2,1
3. Indicele armonizat al prețurilor de consum	1,4	0,2	2,0	2,7	2,5
4. Deflatorul consumului public	-0,8	3,2	3,0	2,7	2,2
5. Deflatorul investițiilor	0,3	1,2	1,5	1,4	1,4
6. Deflatorul exportului (bunuri și servicii)	0,1	1,3	1,3	0,3	0,3
7. Deflatorul importului (bunuri și servicii)	-1,4	1,0	0,2	-0,2	-0,1

Tabel nr. 1 c - Evoluția pieței forței de muncă

	CODUL SEC	2014	2014	2015	2016	2017	2018
		NIVEL MII PERS.	MODIFICARE PROCENTUALĂ				
1. Populația ocupată totală ¹⁾		8678,3	1,0	1,1	1,1	1,2	1,2
2. Populația ocupată, mii ore lucrate ²⁾		15766445	1,6	1,4	1,4	1,5	1,5
3. Rata șomajului -% ³⁾			6,8	6,7	6,6	6,5	6,4
4. Productivitatea muncii ⁴⁾			1,7	2,0	2,2	2,4	2,7
5. Productivitatea muncii orare ⁵⁾			1,2	1,7	1,9	2,1	2,4
6. Compensația salariaților – mil. lei	D1	208907	4,0	5,8	5,9	6,1	6,2
7. Compensația pe salariat - lei		34614	2,0	3,7	3,7	4,0	4,2

¹⁾ Populația ocupată, definiția pentru conceptul intern din conturi naționale

²⁾ Definiția din conturi naționale

³⁾ Definiția armonizată cu Eurostat (Labour Force Survey – AMIGO)

⁴⁾ PIB real pe persoană ocupată

⁵⁾ PIB real pe oră lucrată

Tabel nr. 1 d – Balanțele sectoriale

% din PIB	CODUL SEC	2014	2015	2016	2017	2018
1. Soldul net, față de restul lumii	B9	2,1	1,2	1,0	0,8	0,8
Din care:						
- balanța bunurilor și serviciilor		0,2	0,2	0,3	0,1	0,0
- balanța veniturilor primare și a veniturilor secundare		-0,7	-1,4	-1,7	-1,6	-1,4
- contul de capital		2,6	2,4	2,4	2,3	2,2
2. Soldul net al sectorului privat	B.9	3,6				
3. Soldul net al sectorului guvernamental	EDP B.9	-1,5				
4. Discrepanța statistică						

Tabel nr. 2 a– Proiecția bugetului consolidat

	CODUL SEC	2014	2014	2015	2016	2017	2018
		NIVEL MIL.LEI	% DIN PIB				
Soldul net (EDP B9), pe sub-sectoare							
1. Buget consolidat	S.13	-9920,8	-1,5	-1,45	-1,2	-1,0	-0,8
2. Administrația centrală	S.131	-14716,3	-2,2	-1,9	-1,4	-1,2	-1,0
3. Administrația de stat	S.132	M	M	M	M	M	M
4. Administrația locală	S.133	3563,6	0,5	0,3	0,2	0,1	0,1
5. Fonduri de asigurări sociale	S.134	1231,9	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Buget consolidat (S13)							
6. Încasări totale	TR	222511,5	33,4	33,6	32,6	32,6	32,5
7. Cheltuieli totale	TE ¹⁾	232432,3	34,9	35,1	33,8	33,6	33,3
8. Soldul net	EDP B.9	-9920,8	-1,5	-1,5	-1,2	-1,0	-0,8
9. Dobânzi	EDP D.41	10754,3	1,6	1,6	1,6	1,5	1,6
10. Balanța primară ²⁾		833,5	0,1	0,1	0,4	0,5	0,8
11. One-off și alte măsuri temporare ³⁾		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Componente de venituri selectate							
12. Impozite totale (12=12a+12b+12c)		126619,1	19,0	19,1	19,4	19,7	19,8
12a. Impozite pe producție și import	D.2	85276,1	12,8	12,9	13,0	13,2	13,3
12b. Impozite curente pe venit, avuție, etc.	D.5	41343,0	6,2	6,1	6,4	6,5	6,5
12c. Impozite pe capital	D.91						
13. Contribuții sociale	D.61	57370,2	8,6	8,3	8,1	8,2	8,3
14. Venituri din proprietate	D.4	5211,5	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0
15. Alte ⁴⁾		33310,7	5,0	5,3	4,2	3,7	3,3
16=6. Venituri totale	TR	222511,5	33,4	33,6	32,6	32,6	32,5
p.m.: povara fiscală (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995) ⁵⁾							
Componente de cheltuieli selectate							
17. Remunerare angajați + consum intermediar	D.1+P.2	85702,3	12,9	12,7	12,4	12,6	12,6
17a. Remunerare angajați	D.1	51039,5	7,7	7,4	7,0	6,9	6,8
17b. Consum intermediar	P.2	34662,8	5,2	5,3	5,4	5,7	5,8
18. Contribuții sociale (18=18a+18b)		79094,3	11,9	12,1	12,0	11,9	11,8
din care Ajutoare de șomaj ⁶⁾		1122,5	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
18a. Contribuții sociale în natură	D.6311, D.6312, D.63131	9184,2	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
18b. Contribuții sociale, altele	D62	69910,1	10,5	10,7	10,6	10,5	10,4
19=9. Dobânzi	EDP D.41	10754,3	1,6	1,6	1,6	1,5	1,6
20. Subvenții	D.3	3538,8	0,5	0,5	0,4	0,4	0,3
21. Formarea brută de capital fix	P.51	28340,0	4,3	4,4	4,3	4,4	4,5
22. Transferuri de capital	D.9	5898,0	0,9	1,0	0,9	0,8	0,8
23. Altele ⁷⁾		19104,6	2,9	2,9	2,2	2,0	1,7
24=7. Cheltuieli totale	TE1	232432,3	34,9	35,1	33,8	33,6	33,3

¹⁾ Ajustate cu fluxul net de swap, adică TR-TE=EDP B9

²⁾ Balanța primară este calculată ca (EDP B9, punctul 8) plus (EDP D.41, punctul 9)

³⁾ Semnul plus înseamnă reducerea deficitului ca urmare a măsurilor one-off

⁴⁾ P.11+P.12+P.131+D.39+D.7+D.9 (diferit de D.91)

5) Inklusiv cele colectate de UE și inclusiv ajustarea cu taxele și contribuțiile sociale necolectate (D.995)

6) Include beneficiile în numerar (D.621 și D.624) și în natură (D.631), legate de ajutoarele de șomaj

7) D.29+D4 (diferit de D.41)+D.5+D.7+D.9+P.52+P.53+K.2+D.8

Tabel nr. 2b – Proiecții în situația păstrării politicilor actuale¹

	2014	2014	2015	2016	2017	2018
	Nivel	% din PIB	% din PIB	% din PIB	% din PIB	% din PIB
1. Total venituri în situația păstrării politicilor actuale	222511,5	33,4	33,6	32,6	32,6	32,5
2. Total cheltuieli în situația păstrării politicilor actuale	232432,3	34,9	35,1	33,8	33,6	33,3

¹⁾ Proiecțiile trebuie să înceapă la momentul la care Programul de Stabilitate sau Convergență este redactat și arată trendul veniturilor și cheltuielilor presupunând ca nu are loc "nici o modificare de politici", cum e definit la p.15. Prin urmare, cifrele pentru X-1 vor corespunde cu datele actuale pentru venituri și cheltuieli.

Tabel nr.2c – Sume ce trebuie excluse din valoarea de referință a cheltuielilor

	2014	2014	2015	2016	2017	2018
	Nivel	% din PIB	% din PIB	% din PIB	% din PIB	% din PIB
1.Cheltuieli din programe UE acoperite total de fonduri UE	11.099,7	1,7	2,7	1,8	1,9	1,9
2. Cheltuieli ciclice cu ajutorul de șomaj ¹	-2,6	-0,0004 *)	0,0005	0,0015	0,0015	0,0006
3. Efectul măsurilor discreționare privind veniturile ²	0	0	0,48	0,89	0	0
4. Creșterea veniturilor impuse prin lege	0	0	0	0,04	0	0

¹⁾ Metodologia utilizată pentru obținerea componentei ciclice a cheltuielii aferente ajutorului de șomaj cum e definită în COFOG sub codul 10.5

$$E_t^{UC} = E_t^U \cdot \frac{u_t - NAWRU_t}{u_t}$$

S-a utilizat următoarea formulă: unde:

EtU reprezintă cheltuielile cu șomajul și EtUC reprezintă componenta ciclică a cheltuielilor cu ajutorul de șomaj.

²⁾ Creșterea veniturilor impuse prin lege nu trebuie incluse în efectul măsurilor discreționare privind veniturile: datele raportate în rândurile 3 și 4 trebuie excluse reciproc.

*)In 2014 cheltuielile cu șomajul au fost de 1,0 miliarde lei (0,15 % din PIB) și se reduc, ca procent în PIB, în perioada 2015-2018

Tabel nr. 3– Cheltuieli cu administrația centrală, după funcție

		% DIN PIB	
	COD COFOG	2014 *)	2017
1. Servicii publice generale	1	4,8	n.a.
2. Apărare	2	0,9	n.a.
3. Ordine publică și siguranță	3	2,3	n.a.
4. Relații economice	4	6,5	n.a.
5. Protecția mediului	5	0,7	n.a.
6. Servicii domiciliare și comunitare	6	0,9	n.a.
7. Sănătate	7	4,0	n.a.
8. Recreere, cultură și religie	8	0,9	n.a.
9. Învățământ	9	2,7	n.a.
10. Protecție socială	10	11,2	n.a.
11. Total cheltuieli (=punct 7=24 în Tabel 2a)	TE	34,9	33.6

***) datele la 2014 sunt semi - finale.**

Tabel nr. 4 – Evoluția datoriei guvernamentale

	CODUL SEC	2014	2015	2016	2017	2018
1. Datoria guvernamentală brută ¹⁾		39,8	40,1	39,4	38,4	37,1
2. Modificarea datoriei guvernamentale		1,8	0,3	-0,8	-0,9	-1,3
Contribuția la modificarea datoriei brute						
3. Balanța primară ²⁾		0,1	0,1	0,4	0,5	0,8
4. Dobânda ³⁾	EDP D.41	1,6	1,6	1,6	1,5	1,6
5. Ajustări stoc-flux		0,4	-1,2	-2,0	-2,0	-2,1
<i>Din care:</i>						
- Diferențe între dobânzi plătite și accrua ⁴⁾		-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
- Acumularea netă de active financiare ⁵⁾		1,7	-0,9	-0,1	0,1	0,0
<i>din care:</i>						
- din privatizare		0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
- Efecte ale evaluării și altele ⁶⁾		-1,2	-0,2	-1,9	-2,0	-2,0
p.m. rata dobânzii implicite asupra datoriei ⁷⁾		4,4	4,1	4,3	4,2	4,5
Alte variabile relevante						
6. Active financiare lichide ⁸⁾	% în PIB	8,4	7,0	6,6	6,3	6,0
7. Datoria financiară netă (7=1-6)	% în PIB	31,4	33,1	32,8	32,1	31,2
8. Amortizarea datoriei (obligații existente) începând cu finele anului anterior ⁹⁾	% în PIB	7,8%	7,1%	5,5%	3,2%	3,2%
9. Procent din datorie denominată în valută	% în datorie	57,0%	54,7%	50,9%	49,9%	49,0%
10. Maturitate medie ¹⁰⁾	ani	5,3	5,5	-	-	-

¹⁾ Definit conform Regulamentului 3605/93 (nu este concept ESA)

²⁾ Conform poz10 din tabelul 2a

³⁾ Conform poz 9 din tabelul 2a

⁴⁾ Diferențele privind cheltuieli cu dobânzile, alte cheltuieli și venituri pot fi distinse atunci când sunt relevante sau în cazul în care raportul datorie în PIB este peste valoarea de referință

⁵⁾ Active lichide (valută), obligațiuni guvernamentale, active în țări terțe, întreprinderi controlate de stat și diferența dintre activele cotate și cele necotate pot fi distinse atunci când sunt relevante sau în cazul în care raportul datorie în PIB este peste valoarea de referință

⁶⁾ Modificări datorate variației ratelor de schimb și operării pe piața secundară pot fi distinse atunci când sunt relevante sau în cazul în care raportul datorie în PIB este peste valoarea de referință

⁷⁾ Variabila proxy asociată este reprezentată de raportul dintre plățile anuale de dobânzi și soldul de datorie din anul precedent

⁸⁾ AF1, AF2, AF3 (consolidate la valoarea de piață), AF5 (dacă este cotate la bursă; inclusiv acțiunile fondurilor mutuale).

⁹⁾ Indicator calculat pe baza soldului datoriei la 31.12.2014

¹⁰⁾ Maturitate medie ramasa.

Tabel nr. 5 – Evoluții ciclice

% DIN PIB	CODUL SEC	2014	2015	2016	2017	2018
1. Creșterea reală PIB (%)		2,8	3,2	3,4	3,7	4,0
2. Soldul net consolidat	EDP B.9	-1,5	-1,3 ²⁾	-1,2	-1,0	-0,8
3. Cheltuieli cu dobânzi	EDP D.41	1,6	1,6	1,6	1,5	1,6
4. Măsuri temporare și <i>one-off</i> ¹⁾						
5. Creșterea PIB potențial (%)		1,9	2,5	2,9	3,1	3,2
Contribuții:						
- muncă		-0,3	0,1	0,3	0,3	0,2
- capital		0,6	0,7	0,9	1,0	1,2
- productivitatea totală a factorilor		1,5	1,6	1,7	1,8	1,8
6. Output gap		-1,6	-1,0	-0,6	-0,1	0,7
7. Componenta ciclică		-0,5	-0,3	-0,2	0,0	0,2
8. Sold ajustat ciclic (2-7)		-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
9. Sold primar ajustat ciclic (8+3)		0,6	0,6	0,6	0,5	0,6
10. Sold structural (8-4)		-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0

¹⁾ Un semn plus înseamnă măsuri one-off de reducere a deficitului

²⁾ Nu include ajustorul de 0,25pp pentru cofinanțarea proiectelor susținute din fonduri europene

Tabel nr. 6 – Diferențe față de varianta precedentă

	CODUL SEC	2014	2015	2016	2017	2018
Creșterea PIB (%)						
Varianta precedentă		2,5	2,6	3,0	3,3	
Varianta actualizată		2,8	3,2	3,4	3,7	4,0
Diferența		0,3	0,6	0,4	0,4	
Balanța bugetară (% din PIB)						
Varianta precedentă	EDP B.9	-2,2	-1,4	-1,3	-1,1	
Varianta actualizată	EDP B.9	-1,5	-1,45 ^{*)}	-1,2	-1,0	-0,8
Diferența		0,7	-0,05	0,1	0,1	
Datoria guvernamentală brută (% din PIB)						
Varianta precedentă		39,9	39,6	39,1	38,5	
Varianta actualizată		39,8	40,1	39,4	38,4	37,1
Diferența		-0,1	0,5	0,3	-0,1	

^{*)} Include un ajustor de 0,25pp pentru cofinanțarea proiectelor susținute din fonduri europene

